Opłata pocztowa uiszczona gotówką. WYDANIE V.
Rok XXII. Kraków sobota 2 września 1939 Nr. 241

NOWY DZIENNIK

Adres dla przesyłek pocztowych: Kraków, Skrytka 555. Redakcja i Administracja: ul. Orzeszkowej 7. Telefon Redakcji 136-89, Administracji 102-79 (prenumerata), 206-70 (inseraty). Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630

15 GROSZY

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe. Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji. Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty nie odpowiada. Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

ZARZĄDZENIE STANU WOJENNEGO

Zarządzeniem z dnia 1 września 1939 r. wydanym na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23. czerwca 1939 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 366) wprowadził Prezydent Rzeczypospolitej stan wojenny.

Zarządzenie powyższe wchodzi w życie na obszarze miasta Krakowa z dniem 1 września 1939.

W związku z powyższym zawiadamia się, że:

I. Wprowadzenie stanu wojennego powoduje z mocy samego prawa zawieszenia swobód obywatelskich niżej wyszczególnionych oraz skutki, będące następstwem tego zawieszenia:

1) Zawieszenie wolności osobistej

Upoważnia ono właściwe władze administracji ogólnej w stosunku do osób, zagrażających bezpieczeństwu spokojowi lub porządkowi publicznemu i do osób, zagrażających interesom obrony Państwa do:

a) dokonywania rewizji osobistych,

b) zatrzymywania w areszcie na czas do 1-go miesiąca,

c) stosowanie w sprawach karno-administracyjnych aresztu tymczasowego na czas do 3 miesięcy,

d) internowania w osobnych miejscach na ten cel przeznaczonych na czas trwania stanu wojennego lub na czas krótszy,

e) konfinowania czyli wyznaczania przymusowego pobytu na czas trwania stanu wojennego lub na czas krótszy w określonych miejscowościach lub na określonym obszarze,

f) wydalenia z obszaru objętego stanem wojennym.

Nadto zawieszenie wolności osobistej pociąga za sobą ten skutek, że wobec osób, podejrzanych o popełnienie zbrodni lub występku, ściganych z urzędu, będzie stosowany areszt tymczasowy. Odstąpienie od aresztowania pod warunkiem złożenia kaucji, lub poręczenia może nastąpić tylko za zgodą prokuratora. W stosunku atoli do osób podejrzanych o popełnienie zbrodni stanu (art. 93—98) kodeksu karnego), bądź przestępstwa umyślnego, określonego w art. 99—109 kodeksu karnego, bądź też zbrodni lub umyślnego występku określonego w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1934 roku o niektórych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 851) odstąpienie od aresztowania wogóle nie może nastąpić.

Zarządzenie o internowaniu, konfinowaniu i wydaleniu mogą być połączone z ograniczeniami, niezbędnymi dla zapewnienia skuteczności tym zarządzeniom.

2) Zawieszenie rękojmi nietykalności mieszkania

Upoważnia ono właściwe władze administracji ogólnej w stosunku do osób zagrażających bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu i do osób, zagrażających interesom obrony Państwa do dokonywania samoistnie rewizji domowych oraz zajmowania przedmiotów.

3) Zawieszenie wolności słowa

Upoważnia ono właściwe władze administracji ogólnej do wydawania i przeprowadzania zarządzeń, dotyczących:

a) wprowadzenia cenzury prewencyjnej dla druków i wszelkich utworów, przeznaczonych do rozpowszechniania,

b) zawieszenia czasopism oraz odbierania debitu komunikacyjnego i ograniczania rozpowszechniania czasopism, druków i wszelkich utworów, przeznaczonych do rozpowszechniania, jeżeli zagrażają one bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu oraz interesom obrony Państwa, konfiskaty druków i innych utworów, przeznaczonych do rozpowszechniania, jeżeli zagrażają one bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu oraz interesom obrony Państwa,

c) zakazu wydawania nowych czasopism bez uprzedniego zezwolenia,

d) zakazu zajmowania się rozpowszechnianiem druków bez uprzedniego zezwolenia,

e) wprowadzenia cenzury prewencyjnej utworów przeznaczonych do odtwarzania publicznego, tudzież kontroli i przerywania tego rodzaju produkcji,

f) zakazu wykonywania przemysłu drukarskiego i graficznego przez osoby, zagrażające bezpieczeństwu, spokojowi, porządkowi publicznemu oraz interesom obrony Państwa.

4) Zawieszenie tajemnicy korespondencji

Upoważnia ono władze administracji ogólnej do przeglądania, zajmowania i konfiskowania korespondencji, przesyłek pocztowych i telegramów oraz kontrolowania i przerywania rozmów telefonicznych i radiowych.

5) Zawieszenie wolności zrzeszeń

Powoduje ono zakaz tworzenia nowych zrzeszeń i ich oddziałów bez zezwolenia wojewódzkiej władzy ad

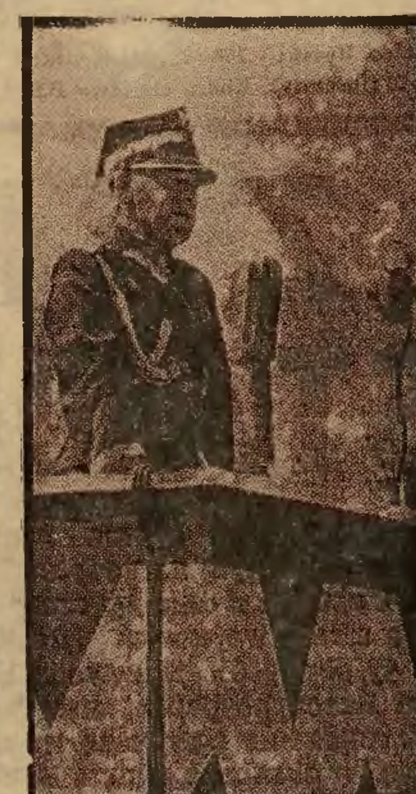
(Dokończenie na str. 2)

Orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej

stwierdza wobec Boga i historii rozpoczęcie działań zaczepnych przez odwiecznego wroga

OBYWATELE RZECZYPOSPOLITEJ!

Nocy dzisiejszej odwieczny wróg nasz rozpoczął działania zaczepne wobec Państwa Polskiego, co stwierdzam wobec Boga i historii.

W tej chwili dziejowej zwracam się do wszystkich obywateli Państwa w głębokim przeświadczeniu, że cały naród w obronie swojej wolności, niepodległości i honoru skupi się dokoła Wodza Naczelnego i Sił Zbrojnych, oraz da godną odpowiedź napastnikowi, jak się to już nieraz działo w historii stosunków polsko-niemieckich.

Cały naród polski, pobłogosławiony przez Boga w walce o swoją świętą i słuszną Sprawę, zjednoczony z Armią pójdzie ramię przy ramieniu do boju i pełnego zwycięstwa.

(—) *Ignacy Mościcki*
Prezydent Rzeczypospolitej.

WARSZAWA, dnia 1 września 1939 r.

(Dokończenie ze str. 1)

ministracji ogólnej, niezależnie od zwykłych wymagań, określonych przez przepisy obowiązujące.

Poza tym władze administracji ogólnej mogą:

a) zawieszać i ograniczać działalność zrzeszeń,

b) roztaczać nadzór nad działalnością zrzeszeń i przeglądać ich akta,

c) nakazać uprzednie zawiadamianie władzy o posiedzeniach organów zrzeszeń oraz wysyłać na posiedzenia te swych przedstawicieli,

d) uchylać i zawieszać wykonanie uchwał, powziętych przez władze i organa zrzeszeń,

e) zakazywać zmów pracodawców i pracowników oraz związanej z tym działalności.

II. Kto wykracza przeciw nakazom lub zakazom, wydanym na podstawie ustawy z dnia 23. czerwca 1939 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 366) lub opartych na niej rozporządzeń lub zarządzeń, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 1 roku i grzywny do 10.000 zł., albo jednej z tych kar.

W sprawach o przestępstwa wyżej wymienione stosuje się przyśpieszone postępowanie karno - administracyjne, przy czym żądanie skierowania sprawy na drogę sądową nie wstrzymuje też wykonania kary aresztu.

Warszawa, w dniu wydania zarządzenia o stanie wojennym.

Minister Spraw Wojskowych
Minister Spraw Wewnętrznych

Rejestracja fachowców trwa!

Warszawa, 1. 9. PAT. Fundusz Pracy podaje do powszechnej wiadomości, że rejestracja fachowców przemysłu i rzemiosła trwa i trwać będzie nadal. Osoby obowiązane do zerejestrowania się w dniach wymienionych w planach stawiennictwa, winny bezwzględnie wypełnić ten obowiązek. Nie zgłaszający się, podlegają rygorom wymienionym w obwieszczeniach o obowiązku rejestracji.

MARSZAŁEK ŚMIGŁY RYDZ — NACZELNYM WODZEM

i następcą Prezydenta Rzeczypospolitej

na wypadek opróżnienia się urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej przed zawarciem pokoju

Warszawa, 1. 9. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej, prof. Ignacy Mościcki, mianował w dniu 1 września 1939 roku Marszałka Polski, Edwarda Śmigłego-Rydza, generalnego inspektora sił zbrojnych — Naczelnym Wodzem.

Warszawa, 1. 9. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej wydał w dniu 1 września 1939 następujące zarządzenie:

Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 września 1939 roku o wyznaczeniu następcy Prezydenta Rzeczypospolitej.

Na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy konstytucyjnej wyznaczam Pana Marszałka Polski, Edwarda Śmigłego-Rydza, na następcę Prezydenta Rzeczypospolitej na wypadek opróżnienia się urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej przed zawarciem pokoju.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) IGNACY MOŚCICKI

Wyciągnięta do zgody ręka Polski zawisła w powietrzu

Wina za rozpętanie wojny spada wyłącznie na Niemcy

Warszawa, 1. 9. PAT. Wobec wczorajszego komunikatu, nadanego przez radio niemieckie ok. godz. 23-ciej, w którym rząd niemiecki w ultymatywny sposób domagał się przyłączenia Gdańska oraz trzech czwartych województwa pomorskiego do Rzeszy drogą bezwarunkowego wyrażenia na to zgody wysłanego w tym celu specjalnie do Berlina delegata Polski, stwierdzić należy, co następuje:

Zgodnie z komunikatem rządu polskiego z dnia 1 września 1939 r.,

RZĄD POLSKI WYRAZIŁ RZĄDOWI ANGIELSKIEMU ZGODĘ NA JEGO AKCJĘ MEDIACYJNĄ,

której celem miało być nawiązanie rozmów z rządem niemieckim w celu zapobieżenia wojnie. Takie oświadczenie zostało złożone wczoraj wieczorem w Berlinie przez ambasadora Lipskiego p. Ribbentropowi.. W odpowiedzi na to rząd niemiecki opublikował przytoczony wyżej komunikat, podając warunki, na których te rozmowy miały być prowadzone,

A JUŻ W PARĘ GODZIN POTEM ROZPOCZĄŁ KROKI WOJENNE.

Warunki dla rozmów, o których rząd polski dowiedział się dopiero po komunikacie rządu niemieckiego, nie dotyczyły, jak wiadomo, wyrównania stosunków polsko - niemieckich, ale stanowiły i stanowią ultymatywny i wyraźny

ZAMACH NA ŻYWOTNE INTERESY RZECZYPOSPOLITEJ I NA JEJ TERYTORIUM.

Żaden rząd podobnych warunków nie mógłby przyjąć. Choć nie były one znane rządowi polskiemu, nosiły one charakter ultimatum i były

Z CAŁYM CYNIZMEM WYMYŚLONYMI PRETEKSTAMI DO AGRESJI NA POLSKĘ,

która w ciągu dnia dzisiejszego nastąpiła.

Powoływanie się kanclerza Hitlera w jego dzisiejszej mowie na rzekomą agresję Polski na terytorium Rzeszy jest stwierdzonym i oczywistym fałszem. Polska zawsze wyrażała gotowość załatwienia spraw spornych polsko - niemieckich w drodze mediacji. Przypomnieć tu należy zgodę Polski na propozycję prezydenta Stanów Zjednoczonych, na którą prezydent Roosevelt ze strony Niemiec odpowiedzi nie otrzymał. Przypomnieć również należy o orędziu króla belgijskiego i królowej holenderskiej i pozytywnej odpowiedzi Polski na powyższe kroki. Przypomnieć także tutaj należy apel papieża, na który rząd polski również pozytywnie odpowiedział.

Oczywistym jest, że wobec braku odpowiedzi niemieckiej na naszą propozycję, złożoną wczoraj przez ambasadora polski w Berlinie,

ZOSTAŁY POLSCE UNIEMOŻLIWIONE ROZMOWY Z NIEMCAMI NA TEN TEMAT I W TEN SPOSÓB

ręka Polski zawisła w powietrzu. Stwierdzić należy wobec takiego przebiegu rozmów polsko - niemieckich oraz

CAŁEGO SZEREGU WYPADKÓW AGRESJI,

dokonanych w godzinach rannych na terytorium Polski, które komunikat oficjalny niemiecki określił jako przekroczenie przez wojska niemieckie granicy Polski na całej długości, że

WINA ZA PRZEBIEG WYPADKÓW SPADA WYŁĄCZNIE NA NIEMCY,

że Niemcy są agresorami i to agresorami bezwzględnymi, bo wbrew zapowiedzi kanclerza Hitlera, że przedmiotem bombardowania będą tylko objekty wojskowe, lotnictwo niemieckie bombardowało w dniu dzisiejszym

SKUPISKA LUDNOŚCI CYWILNEJ.

Brutalna agresja Niemiec

Warszawa, 1. 9. PAT. O świcie dnia 1 września 1939 r. siły zbrojne Rzeszy Niemieckiej rozpoczęły działania wojenne przeciw Polsce. Nastąpiło przekroczenie granicy polskiej w szeregu miejscowości zarówno ze strony Prus Wschodnich, jak i Rzeszy niemieckiej. Wojska niemieckie zaatakowały garnizon polski na Westerplatte, który odparł atak. Niemieckie lotnictwo dokonało szeregu nalotów na Kraków, miasta śląskie Częstochowę, Tczew Puck i Grodno, przy czym przeprowadzono szereg bombardowań.

Podstępna napaść nastąpiła w kilka godzin potem, gdy ambasador polski w Berlinie zawiadomił rząd Rzeszy o życzliwym stanowisku rządu polskiego do wysiłków rządu brytyjskiego, mających na celu utrzymanie pokoju. Bezprzykładna w swej brutalności forma agresji spotka się ze zdecydowaną wolą całego Narodu Polskiego, który będzie bronił swej wolności, praw i honoru aż do końca.

Bezczelne wystąpienie Hitlera w Reichstagu

Hitler mianuje dwóch następców na wypadek swej śmierci

Berlin, 1. 9. (z) O godz. 3-ciej nad ranem zadecydowane zostało zwołanie Reichstagu na godzinę 10-tą rano. Na posiedzeniu tym Hitler wygłosił trzy kwadranse trwające przemówienie, stanowiące swoiste arcydzieło krętactwa i bezczelności. Wbrew temu wszystkiemu co świat cały ma w świeżo w pamięci, Hitler rozpoczął od stwierdzenia, jakoby Niemcy narodowo socjalistyczne znosiły udrękę i męki z powodu „dyktatu wersalskiego“, który pozbawił Rzeszę Gdańska i „korytarza“, i jakoby on po dojściu do władzy wielokrotnie proponował rewizję tych „nieznośnych stosunków“ w drodze pokojowej. Oczywiście nie wspomniał Hitler ani słowem o swych wielokrotnie powtarzanych deklaracjach na temat uznania przez siebie konieczności dostępu Polski do morza, na temat „prowincjonalnego miasta“, o które nigdy nie będzie z Polską wojował, ani też — rzecz oczywista — na temat brutalnie zerwanego w kwietniu br. paktu nieagresji z Polską mimo, że upłynęła zaledwie połowa czasokresu na jaki został zawarty.

Istny cyniżm przebija ze słów kanclerza, kiedy swoje ostatnio sformułowane 16 punktów nazywa szczytem lojalności(!!) i skromności(!!) na jaką on jeden tylko mógł się zdobyć. „Dyktat z Wersalu“ nie stanowi dla Trzeciej Rzeszy obowiązującej ustawy, gdyż podpis na nim został wymuszony(!) „z rewolwerem w ręku“, zaś problem Gdańska i „korytarza“ musiał zostać rozwiązany, oczywicie w duchu osławionych 16 punktów.

Dla stworzenia sobie „alibi“ wobec narodu niemieckiego Hitler w sposób oszczerczy i krętacki oświadczył, że Polska wszczęła ubiegłej nocy kroki agresji, wobec czego zadecydował on przemówić do Polski tym samym językiem“.

Usiłując raz jeszcze, zgodnie ze swą dotychczasową metodą poróżnić Polskę i jej sprzymierzeńców, Hitler zapewniał, że żywi „przyjazne“ zamiary wobec mocarstw zachodnich, nigdy nie żądał od nich niczego(sic!), a granicę zachodnią Rzeszy uważa za ustaloną „na wieki“. Przyjaźń i miłość(!!) jego do państw zachodnich nie może być jednak jednostronna. Jeśli chodzi o Włochy, Hitler oświadczył, że ceni ich przyjaźń, jednak w obecnym konflikcie nie będzie żądał(!!) niczyjej pomocy. (Oznacza to przyznanie się do rozbicia osi i stwierdzenie, że Rzym nie popiera szaleńczych planów Niemiec. — Uw. Red.). Zarazem powtórzył Hitler niedawną deklarację o uszanowaniu neutralności państw ościennych, o ile nikt inny nie naruszy ich neutralności.

Rekord krętactwa, pobił Hitler w ustępie usprawiedliwiającym zawarcie paktu ze Związkiem Sowieckim. Jest on „szczęśliwy“, że dwa mocarstwa hołdując odmiennym doktrynom porozumiały się w tym duchu, że żadne z nich nie zamierza wystąpić przeciw drugiemu, toteż mowca podpisuje się całkowicie pod wczorajszą deklaracją Mołotowa z okazji ratyfikacji tego paktu przez Z. S. R. R. Oczywiście zapomniał Hitler o swych tak częstych i gwałtownie namiętnych napaściach na „czerwone psy“ moskiewskie, na zarazę bolszewicką, na podpalaczy świata, podobnie, jak p. Ribbentrop zapomniał, paktując w Moskwie, o swym poronionym płodzie — pakcie antykominternowskim.

Nie zapomniał jednak Hitler w tej chwili mówić o sobie. Przywdział mundur żołnierza i uważa się za „pierwszego żołnierza“ Rzeszy. O ileby poległ mianuje swym pierwszym następcą Goeringa, a gdyby ten miał zginąć, drugim następcą będzie „towarzysz“ Hess. Na wypadek śmierci wszystkich trzech, powoła się senat, który dokona wyboru führera.

Rzesza gotowa jest walczyć z Polską dopóty, dopóki nie będzie zapewniona „pokojowa atmosfera“ (sic!) na wschodniej granicy Rzeszy. Nie walczy on z kobietami i dziećmi (vide naloty na śpiących mieszkańców miast polskich, dokonane ubiegłej nocy przed wypowiedzeniem wojny...), jednak — p. Hitler jest przewidujący! — o ile przeciwnik chwyci się nie humanitarnych metod wojennych, wtedy Rzesza uderzy w sposób taki, że przeciwnikowi się odniechce... Na bomby odpowie bombami, na truciznę — gazami trującymi, bez względu na to, kto będzie atakującym.

Zdawkowymi frazesami o jedności narodowo socjalistycznych Niemiec zakończył Hitler swą łajdacką i brutalną w bezceremonialnym przekręcaniu notorycznych faktów mowę.

Forster „przyłącza“ Gdańsk do Rzeszy

Gdańsk, 1. 9. PAT. Gauleiter Forster wystosował dziś rano do kanclerza Hitlera depeszę, w które zawiadamia go, iż wydał ustawę, wchodzącą w życie z dniem 1 września 1939 r. o przyłączeniu Wolnego Miasta Gdańska do Rzeszy.

Ustawa ta zawiera następujące artykuły:

1) Konstytucja wolnego miasta Gdańska zostaje z natychmiastowym działaniem zniesiona.

2) Wszelka władza ustawodawcza oraz wy konawcza należy wyłącznie do głowy państwa.

3) Wolne miasto Gdańsk tworzy z natych miastowym działaniem wraz ze swym obszarem i ze swą ludnością część składową Rzeszy niemieckiej.

4) Aż do oostatecznego postanowienia w sprawie wprowadzenia przez kanclerza Hitle ra niemierkiego prawa pozostają w mocy wszystkie postanowienia prawne konstytucji, które ważne są w chwili wydania tej ustawy.

Hitler przyjmuje do wiadomości

Berlin, 1. 9. PAT. W odpowiedzi na depeszę gauleitera Forstera kanclerz Hitler wysłał do niego telegram, w którym przyjmuje do wiadomości proklamację, W. M. Gdańska o jego powrocie do Rzeszy niemieckiej, zapowiada, że ustawa o przyłączeniu Gdańska do Rzeszy zostanie zaraz wprowadzona w życie oraz mianuje gauleitera Forstera szefem administracji cywilnej na obszarze Gdańska.

Burckhardt opuścił Gdańsk

Londyn 1. 9. PAT. Reuter donosi z Gdańska: Forster odbył dziś rano rozmowę z Wysokim Komisarzem Ligi Narodów Buckhardtem. Po rozmowie tej Wysoki Komisarz i jego urzędnicy opuścili Gdańsk.

Kobiety polskie do kobiet niemieckich

Warszawa, 1. 9. PAT. Organizacja Przysposobienia Wojskowego Kobiet wydała następującą odezwę, która została rozesłana zagranicą i nadana w języku niemieckim przez rozgłośnie Polskiego Radia.

Do kobiet niemieckich!

My, Polki, matki i żony walczących żołnierzy polskich, mówimy do Was, matki i żony żołnierzy niemieckich.

Stawiamy wyżej honor, niż życie, ale Waszym najbliższym wypadł cięższy los — walczą o niesłuszną sprawę, walczą o grabież. My bronimy naszej ziemi i naszej wolności.

Przypominacy Wam, że waszych mężczyzn rzuciło na rzeź KŁAMSTWO I OPĘTANIE. Przypomnijcie sobie miliony trupów z wojny światowej. Czy teraz chcecie powtórzyć to po raz drugi?

Jesteście współodpowiedzialne za zło, które się dzieje.

ORGANIZACJA PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO KOBIET

Odezwa Organizacji P. W. Kobiet

Warszawa, 1. 9. PAT. Organizacja Przysposobienia Wojskowego Kobiet przesyła za naszym pośrednictwem następującą odezwę z prośbą o przedruk we wszystkich pismach polskich:

„Obywatelki!

Wojna rozpoczęta.

Nasi mężowie i synowie są już w ogniu. W najbliższym czasie mogą odejść ci, którzy jeszcze są w domu. W głębi kraju zostaniemy wtedy my, kobiety. Dawniej był to teren zafrontowy, dziś jest to druga linia frontu. Nasza moc ducha, nasz charakter zadecydować może o wygranej.

Druga linia frontu podtrzymuje siłę pierwszej linii frontu.

Musimy zwyciężyć. Jesteśmy zorganizowane. Trzymamy się mocno.

Zwyciężymy“.

Odezwa Z. P. Z. Z.

Warszawa, 1. 9. PAT. Wydział Wykonawczy Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych ogłasza następujący komunikat:

Doniosłość chwil, które przeżywamy, nakazuje nam z całą powagą i spokojem stawić czoło nienasyconej hydrze germańskiej — gotowi każdej chwili do największych ofiar w obronie honoru i wielkości Polski. Taka jest wola całego narodu polskiego. Na froncie i poza frontem spełnijmy nasze zadanie.

Utrzymanie w pełnym pogotowiu wszystkich mas narodu poza linią frontową jest nakazem chwili W tej pracy — członkowie Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych muszą kroczyć w równym marszu z pierwszymi żołnierzami Rzeczypospolitej. Prace nasze we wszystkich komórkach organizacyjnych nie mogą być ani na chwilę przerwane. W zarządach oddziałów w miejsce powołanych do wojska rezerwistów, należy powołać natychmiast nowych działaczy najbardziej wyrobionych.

Pełna czujność przy warsztacie i poza warsztatem, demaskowanie tych, którzy chcieliby osłabić dywersją zwartość świata pracy, osłabić siłę i wielkość Polski, opiekę nad rodzinami rezerwistów, ścisłe współdziałanie ze wszystkimi organami obrony narodowej — to obowiązki każdego członka Z. P. Z. Z. — tu na najbliższą przyszłość.

Zwycięstwo Polski musi być na wszystkich frontach zagwarantowane i uzyskane.

Świat pracy w Polsce w tych historycznych chwilach jeszcze raz zadokumentuje, że w pierwszych szeregach chce i będzie walczył aż do zupełnego zwycięstwa.

Niech żyje wielka niepodległa mocarstwowa Polska,

Niech żyje zjednoczony polski świat pracy!

Wydział Wykonawczy Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych.

Warszawa, dnia 1 września 1939 r.

POWSZECHNA MOBILIZACJA WE FRANCJI I W ANGLII

PARYŻ, 1. 9. PAT. WIADOMOŚĆ O POWSZECHNEJ MOBILIZACJI ZOSTAŁA NADANA WKRÓTCE PO POŁUDNIU PRZEZ ROZGŁOŚNIE FRANCUSKIE. WIADOMOŚĆ TĘ PRZYJĘTO Z NADZWYCZAJNYM SPOKOJEM. OKOŁO GODZ. 14-TEJ UKAZAŁY SIĘ PISMA POPOŁUDNIOWE, KTÓRE ZAWIERAŁY PEŁNY TEKST ZARZĄDZEŃ MOBILIZACYJNYCH.

LONDYN, 1. 9. PAT. MINISTERSTWO WOJNY OGŁOSIŁO, IŻ ZOSTAŁA PROKLAMOWANA POWSZECHNA MOBILIZACJA. — OBEJMUJE ONA OFICERÓW ARMII REGULARNEJ, OFICERÓW REZERWY, MILICJI, OFICERÓW DODATKOWYCH REZERW, WSZYSTKICH REZERWISTÓW I ŻOŁNIERZY ARMII TERYTORIALNEJ.

Decydujące chwile w Paryżu i Londynie

Paryż 1. 9. (R) Po posiedzeniu gabinetu premier Daladier odbył konferencję z gen. Gamelin, a minister marynarki Campinchi konferował z admirałem Darlan.

* * *

Paryż, 1. 9. PAT. Po rozmowie z ministrem lotnictwa, która trwała 20 minut, Daladier konferował po godz. 15-tej z ministrem Bonnet. Herriot, przybywający z Lyonu, jest oczekiwany jeszcze dzisiaj po południu w ministerstwie wojny, gdzie ma odbyć konferencję z Daladierem.

* * *

Londyn, 11. 9. PAT. Król przewodniczył dzisiaj rano na posiedzeniu tajnej rady królewskiej. W obradach wzięli udział Zetland, Newton i kapitan Crooskhank.

Londyn, 1. 9. PAT. Posiedzenie gabinetu zakończyło się. Byli na nim obecni wszyscy członkowie rządu.

Parlament zebrał się o godz. 18-tej, by wysłuchać deklaracji rządowej.

Członkowie parlamentu zostali zapoznani z korespondencją, wymienioną pomiędzy W. Brytanią a Niemcami w ciągu kilku ostatnich dni. Korespondencja ta będzie ogłoszona w formie Białej Księgi.

* * *

Londyn, 1. 9. PAT. Po południu król odwiedził premiera na Downing Street. Tłumy, zebrane przed siedzibą premiera, zgotowały mu gorącą owację.

Londyn, 1. 9. PAT. Rozmowa Winstona Churchilla z premierem trwała pół godziny. O godz. 15-tej Winston Churchill opuścił Downing Street.

Ambasador polski informuje Halifaxa

Londyn. 1. 9. (R) Reuter donosi, iż ambasador Rzeczypospolitej odwiedził dzisiaj rano lorda Halifaxa i poinformował go o niemieckim ataku, który — jak oświadczył — stanowi fakt bezpośredniej agresji, co jest przewidziane w angielsko-polskim układzie, na który się powołał.

Naród słowacki przyłącza się do zbrojnego oporu przeciw najeźdźcy germańskiemu

Znamienny list posła Słowacji w Warszawie do ministra Becka

Warszawa, 1. 9. PAT. Pan minister spraw zagranicznych Józef Beck otrzymał w dniu dzisiejszym pismo treści następującej:

Legation de Slovaquie a Varsovie. Warszawa dn. 1 września 1939 r.

Ekscelencjo. W imieniu narodu słowackiego i jego przedstawicieli, którzy pod presją Trzeciej Rzeszy zmuszeni są do milczenia, a nadużywani są do intryg wyłącznie w interesie Niemiec, protestuję, jako przedstawiciel państwa słowackiego w Rzeczypospolitej Polskiej, przeciwko brutalnemu rozbrojeniu armii słowackiej, przeciwko samowolnemu zajęciu Słowacji przez wojska Trzeciej Rzeszy i przeciw użyciu Słowacji jako bazy dla akcji wojennej przeciw bratniemu narodowi polskiemu.

Naród słowacki — czy w kraju lub zagranicą — nigdy nie pogodzi się z gwałtami niemieckiej Trzeciej Rzeszy i przyłącza się do zbrojnego oporu przeciw intruzom, by przy współpracy z kulturalnymi narodami świata osiągnąć ponownie wolność i swobodnie decydować o własnych losach.

Byłbym niezmiernie zobowiązany Waszej Ekscelencji, gdyby rząd polski zechciał przyjąć do wiadomości niniejsze moje oświadczenie i gdyby popierać zechciał wszelkimi środkami sam i wobec sojuszników swoich walkę narodu słowackiego o uratowanie honoru narodowego i ojczyzny oraz zdobycia prawdziwej niepodległości.

Proszę uprzejmie pana ministra o przyjęciu wyrazów głębokiego i prawdziwego szacunku

Dr Ladislaw Szathmary
poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny
republiki słowackiej w Warszawie

* * *

Następuje post scriptum w języku słowackim: Proszę Pana Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, aby niniejszy mój list opublikował.

Warszawa 1. września 1939 r

(—) Dr. Szathmary

Kraków dzielnie wytrzymał pierwszy chrzest lotniczy

Komendant OPL-u Krakowa komunikuje nam, co następuje:

Komendant OPL w Krakowie stwierdza, że ludność miasta w czasie pierwszego nalotu wroga wykazała doskonały spokój i opanowanie. Jest to tym bardziej godne podniesienia, że Niemcy starym — obcym ludom cywilizowanym — obyczajem Hunnów usiłowali w sposób wstrętny i podły dokonać napadu na uśpione miasta polskie — nie wypowiadając uprzednio wojny. Podły ten manewr zaskoczenia zawiódł, a polskie lotnictwo dało niemieckim powietrznym rabusiom odprawę skuteczną i dotkliwą.

Komendant OPL w Krakowie raz jeszcze przypomina wezwanie do bezwzględnego stosowania się do wszystkich przepisów OPL, a przede wszystkim wygaszenia z nastaniem zmierzchu wszystkich, dosłownie wszystkich świateł oraz szczelnego zasłonienia wszystkich okien (także w łazienkach, klozetach, klatkach schodowych itp.) zarówno od strony ulic i placów, jak — co jest również ważne — od strony podwórców, ogrodów, parcel niezabudowanych i td. Jest to konieczne dla bezpieczeństwa ludności.

Równocześnie przypomina się, że 3-minutowy nieprzerwany dźwięk syren oznacza alarm lotniczy. Natomiast przerywany dźwięk syren trwający 3 minuty oznajmia ustanie alarmu. Dopóki alarm nie jest ukończony t. zn. nie było sygnałów przerywanych, pod żadnym pozorem nie wolno ludności przebywać na ulicach, winna się ona zgodnie z instrukcją, kryć w najbliższych bramach domów wzgl. w rowach, a cały ruch pojazdów winien być bezwzględnie zahamowany.

Pierszy chrzest lotniczy Kraków — co podkreślić należy — przypadł właśnie w czasie uroczystości obchodu w naszym mieście k[illegible] czci błog. Bronisławy Patronki Polski. Fakt te[illegible] dla ludności katolickiej jest rękojmią możne[illegible] opieki, jaką otacza Ojczyznę i Kraków błogosławiona Bronisława.

Wszyscy na posterunki pracy codzienne[illegible] — gdzie nas rozkaz władz postawi!

Obowiązek wykonywać rzetelnie i sumienni[illegible] jak — w warunkach zwykłych — dotychczas[illegible]

—oo—

Niebezpieczna strefa w obszarze morskim

Warszawa, 1. 9. PAT. Kierownictwo Marynarki Wojennej podaje do powszechnej wiadomości, że w obszarze morskim w granicach niżej podanych zegluga jest niebezpieczna:

Granica północna: równoleżnik 55 stopni 1[illegible] minut nord,

granica zachodnia: południk 18 stopni 0[illegible] minut ost,

granica wschodnia: południk 20 stopni 0[illegible] minut ost.

Pierwszy komunikat Sztabu Głównego

Warszawa, 1. 9. PAT. Komunikat Sztabu Głównego Naczelnego Wodza nr. 1.

Dnia 1 września 1939 r. w godzinach rannych niespodziewanym natarciem lotnictwa i oddziałów wojska Niemcy wtargnęli na nasze terytorium nie wypowiadając uprzednio wojny.

Działania lotnicze niemieckie we wczesnych godzinach rannych dnia 1 września.

Lotnictwo niemieckie wykonało szereg nalotów na poszczególne punkty całego terytorium Polski. Niemieccy lotnicy bombardowali Augustów, Nowy Dwór, Ostrów Maz., Tczew, Puck, Zambrów, Radomsko, Toruń, Kutno, Tunel, Kraków, Grodno, Trzebinię, Gdynię, Jasło, Tomaszów Maz., Katowice. W miastach zbombardowanych przez lotników zostali zabici i ranni spośród ludności cywilnej.

Pod Kutnem ostrzelono z karabinów maszynowych i obrzucono bombami z lotu nurkowego pociąg ewakuacyjny. W Grodnie uszkodzono kościół katolicki, a w Białej Podlaskiej cerkiew. Meldunki o dalszym bombardowaniu nadchodzą.

W rejonie gdańskim rozwija się silne natarcie lotnicze na Gdynię, która w ciągu dnia dzisiejszego znajdowała się pod ogniem bomb.

Straty nieprzyjaciela. W ciągu dnia dzisiejszego zostało ogółem strąconych 16 samolotów niemieckich. Straty własne — 2 samoloty.

Działania lądowe:

Równocześnie z nalotami rozpoczęły się działania wojsk niemieckich, które w różnych punktach naszego pogranicza wtargnęły na polskie terytorium. Walki na pograniczu trwają. Największe natężenie walk na Śląsku. W dotychczasowych działaniach rozbiliśmy ogniem artylerii pociąg pancerny przeciwnika, biorąc do niewoli drezynę i jej obsadę. Unieszkodliwiono kilka czołgów. W różnych punktach walk wzięliśmy jeńców. W Gdańsku trzykrotnie natarcie na Westerplatte zostało odparte.

Dekret o organizacji naczelnych władz wojskowych

Warszawa, 1. 9. PAT. W Dzienniku Ustaw z 1 września nr. 86 ukazał się dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 września 1939 r. o sprawowaniu zwierzchnictwa nad siłami zbrojnymi, o organizacji naczelnych władz wojskowych i o komisarzach cywilnych — od chwili mianowania naczelnego wodza.

Dekret ten brzmi, jak następuje:

Na podstawie art. 25 ust. (5), art. 63 ust. (1) i art. 74 ustawy konstytucyjnej postanawiam co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Przepisy ogólne

Art. 1. Przepisy dekretu niniejszego stosuje się od chwili mianowania do zwolnienia Naczelnego Wodza.

Art. 2. Obszarem operacyjnym w rozumieniu dekretu niniejszego jest obszar potrzebny siłom zbrojnym do prowadzenia bezpośrednich działań operacyjnych naziemnych. Granice obszaru operacyjnego określa Naczelny Wódz.

ROZDZIAŁ II.

Zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi

Art. 3. Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi przez:
1) Naczelnego Wodza,
2) ministra spraw wojskowych.

Art. 4. 1. W sprawach, dotyczących zwierzchnictwa nad siłami zbrojnymi, Prezydent Rzeczypospolitej wydaje akty urzędowe w formie dekretów i zarządzeń

2. Dekrety te i zarządzenia kontrasygnuje minister spraw wojskowych, a w sprawach wykraczających poza zakres działania ministra spraw wojskowych — prezes Rady Ministrów i minister spraw wojskowych.

ROZDZIAŁ III.

Naczelny Wódz.

Art. 5. Naczelny Wódz dowodzi i dysponuje całością sił zbrojnych państwa.

Art. 6. Naczelnemu Wodzowi służą oprócz uprawnień, przewidzianych innymi przepisami prawnymi, uprawnienia przewidziane w art. 7—9.

Art. 7. Naczelnemu Wodzowi służy inicjatywa, ogólne kierownictwo oraz prawo udzielania rządowi wiążących wytycznych i instrukcyj w sprawach, łączących się bezpośrednio z działaniami orężnymi, w szczególności co do:
1) bezpieczeństwa sił zbrojnych,
2) obrony przeciwlotniczej,
3) ochrony linii i obiektów komunikacyjnych oraz innych szczególnie ważnych obiektów.

Art. 8. Naczelnemu Wodzowi służy prawo stawiania rządowi wiążących postulatów:
1) w sprawach mających związek z obronnością państwa, w szczególności co do:
a) zwalczania akcji antypaństwowej,
b) porządku i bezpieczeństwa publicznego,
c) ochrony obiektów przemysłowych i użyteczności publicznej.
2) co do zmian na obszarze operacyjnym obsady osobowej organów rządowych 1 i 2 instancji raz organów samorządu terytorialnego.

Art. 9. Naczelnemu Wodzowi służy prawo stawiania rządowi wiążących postulatów co do wydawania bądź początkowania aktów prawodawczych i zarządzeń ogólnych w sprawach wymienionych w art. 7 i 8.

Art. 10. Uprawnienia analogiczne o określonych w art. 7—9 służą z upoważnienia Naczelnego Wodza podległym mu władzom wojskowym na obszarze operacyjnym wobec władz administracyjnych 1 i 2 instancji.

2. Naczelny Wódz określi zakres uprawnień służących z mocy ust. 1 poszczególnym władzom wojskowym w stosunku do określonych władz administracyjnych.

ROZDZIAŁ IV.

Minister spraw wojskowych

Art. 11. 1. Minister spraw wojskowych:
1) reprezentuje w rządzie sprawy sił zbrojnych według dyrektyw Naczelnego Wodza.
2) Powołuje i szkoli nowe roczniki poborowych oraz innych osób, obowiązanych do służby wojskowej.
3) Uzupełnia braki w ludziach i zwierzętach w już istniejących jednostkach sił zbrojnych oraz formuje nowe jednostki.
4) Pokrywa wszelkie zapotrzebowania materiałowe sił zbrojnych.

2. Naczelny Wódz może poruczyć ministrowi spraw wojskowych zadania dowódcy wojskowego i inne zadania szczególne.

3. Poza tym zakres działania ministra spraw wojskowych określają obowiązujące przepisy.

4. Minister spraw wojskowych dysponuje aparatem kierowniczym i wykonawczym, niezbędnym do należytego spełniania ciążących na nim zadań.

ROZDZIAŁ V.

Główny komisarz cywilny

Art. 12. 1. Ustanawia się urząd głównego komisarza cywilnego.

2. Urząd głównego komisarza cywilnego pełni — jako zadanie szczególne — mianowany w tym celu minister.

3. Przed przedstawieniem wniosku o mianowanie prezes Rady Ministrów zasięga opinii Naczelnego Wodza.

4. Główny komisarz cywilny przebywa zasadniczo w kwaterze głównej naczelnego wodza.

5. Organem pracy głównego komisarza cywilnego jest biuro głównego komisarza cywilnego, wchodzącego w skład kwatery głównej Naczelnego Wodza.

Art. 13. 1. Głównemu komisarzowi cywilnemu służą na obszarze operacyjnym uprawnienia władz naczelnych w zakresie całej administracji rządowej, z wyjątkiem administracji wojskowej, wymiaru sprawiedliwości, kolejnictwa oraz poczt i telegrafów:
1) w sprawach łączących się bezpośrednio z działaniami orężnymi, w szczególności co do:
a) bezpieczeństwa sił zbrojnych,
b) obrony przeciwlotniczej,
c) ochrony linii i obiektów komunikacyjnych oraz innych szczególnie ważnych obiektów,
d) wycofania władz, ludności i mienia,
e) niszczeń, oraz
2) W sprawach mających związek z obronnością państwa, w szczególności co do:
a) zwalczania akcji antypaństwowej,
b) porządku i bezpieczeństwa publicznego,
c) ochrony obiektów przemysłowych i użyteczności publicznej,
d) świadczeń osobistych i rzeczowych odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony państwa oraz zakwaterowania wojska i marynarki wojennej,
e) warunków zdrowotnych ludzi i zwierząt.

2) Bliższe określenie rodzaju tych spraw za-

wierać będą rozporządzenia głównego komisarza cywilnego.

Art. 14. 1. Głównemu komisarzowi cywilnemu służy w sprawach wymienionych w art. 13 prawo wydawania dla obszaru operacyjnego rozporządzeń w przypadkach w których w myśl obowiązujących przepisów prawnych prawo to służy prezesowi Rady Ministrów, Radzie Ministrów lub ministrom.

2. Wydane przez siebie zarządzenia o charakterze ogólnym główny komisarz cywilny przesyła do wiadomości zainteresowanym ministrom.

Art. 15. Główny komisarz cywilny może usuwać od pełnienia obowiązków służbowych podległych mu funkcjonariuszów państwowych — z wyjątkiem wojewodów — oraz funkcjonariuszów samorządowych, czynnych na obszarze operacyjnym, jak również wyznaczać na ich miejsce zastępców. Może również żądać obsadzenia na tym obszarze wolnych stanowisk.

Art. 16. W sprawach, wymienionych w art. 13 ust. 1 punkt 1). Główny komisarz cywilny działa na skutek inicjatywy Naczelnego Wodza oraz w ramach otrzymanych od niego wytycznych i instrukcyj. W sprawach wymienionych w art. 13 ust. 1 pkt. 2) oraz w art. 15, działa także z własnej inicjatywy, przy czym postawione mu przez Naczelnego Wodza postulaty są wiążące.

Art. 17. Projekty aktów prawodawczych oraz zarządzeń ogólnych, które dotyczą spraw określonych w art. 13 oraz spraw związanych z zaopatrzeniem sił zbrojnych, należy — jeżeli przepisy szczególne nie przewidują innego trybu uzgodnienia takich projektów z Naczelnym Wodzem — przesyłać głównemu komisarzowi cywilnemu, który je przedstawia Naczelnemu Wodzowi, po czym ewentualne postulaty Naczelnego Wodza przekazuje rządowi.

Art. 18. Główny komisarz cywilny:

1) bada sprawozdania i wnioski władz administracyjnych, czynnych na obszarze operacyjnym.

2) Udziela komisarzom cywilnym wskazówek co do trybu ich urzędowania, oraz może co do tego żądać od nich wyjaśnień i sprawozdań.

ROZDZIAŁ VI.

Komisarze cywilni

Art. 19. 1. Przy dowódcach wojkowych wskazanych przez Naczelnego wodza, ustanowieni będą dla współpracy tych dowódców z zainteresowanymi wojewodami komisarze cywilni.

3. Komisarze cywilni wraz z personelem pomocniczym podlegają tym dowódcom, przy których zostali ustanowieni i wchodzą w skład ich kwater głównych.

Art. 20. 1. Do zadań komisarzy cywilnych należy przedstawianie dowódcy wojskowemu:

1) Spraw związanych z uprawnieniami tych dowódców wobec władz administracyjnych.

2) Spraw dotyczących interesów ludności w zakresie świadczeń na rzecz wojska oraz roszczeń materialnych osób cywilnych do władz i osób wojskowych.

3) Informacyj o zasobach gospodarczych, stosunkach społeczych i narodowościowych na obszarze właściwego województwa.

2. Instrukcja władz wojskowych określi szczegółowo zakres działania komisarzy cywilnych oraz ich stosunek do głównego komisarza cywilnego.

ROZDZIAŁ VII.

Przepisy końcowe

Art. 21. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się prezesowi Rady Ministrów oraz ministrom spraw wewnętrznych i spraw wojskowych.

Art. 22. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki.

Prezes Rady Ministrów i minister spraw wewnętrznych Sławoj Składkowski.

Minister spraw wojskowych: Kasprzycki.

—oo—

Ostateczne zwycięstwo będzie należało do nas!

Odezwa Naczelnego Wodza do Armii

Warszawa, 1. 9. PAT. Wódz Naczelny wydał dziś następujący rozkaz do wojska:

Żołnierze, Niemiec, odwieczny nasz wróg napadł dnia 1 września 1939 r. na Rzeczpospolitą, naruszając całą naszą granicę. Nadszedł czas wypełnienia naszego żołnierskiego obowiązku.

Żołnierze, walczycie o istnienie i przyszłość Polski. Za każdy krok zrobiony w Polsce musi wróg drogo zapłacić swą krwią. Każdy z Was, ufny w słuszność naszej sprawy i sprawiedliwość Bożą, musi zdobyć się na najwyższy wysiłek, by jak najtwardziej wypełnić nakaz obowiązku i honoru. Bez względu na długotrwałość wojny i poniesione ofiary — ostateczne zwycięstwo będzie należało do nas i do naszych sprzymierzeńców.

Naczelny Wódz (—) Śmigły-Rydz Marszałek Polski.

Kwatera główna, dnia 1 września 1939 r.

Zwołanie Sejmu i Senatu

Warszawa, 1. 9. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej otworzył w dniu 1 września br. sesje nadzwyczajne Sejmu i Senatu. Zarządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej doręczył w dniu dzisiejszym o godz. 18-tej panom marszałkom Senatu i Sejmu dyrektor biura prezydialnego w prezydium rady ministrów Ołpiński.

Zarządzenie o otwarciu sesji nadzwyczajnej brzmi:

Na podstawie art. 12 pkt c) i rt. 7 ust. (2) ustawy kostytucyjnej otwieram z dniem dzisiejszym sesję nadzwyczajną Sejmu dla rozpatrzenia spraw, związanych ze stanem wojny.

Warszawa, dnia 1 września 1939 r.

Prezydent Rzeczypospolitej (—) I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów (—) Sławoj Składkowski.

Zarządzenie o otwarciu sesji nadzwyczajnej Senatu ma brzmienie analogiczne.

* * *

Warszawa, 1. 9. PAT. Panowie marszałkowie Senatu płk. B. Miedziński i Sejmu prof. W. Makowski, wystosowali do posłów i senatorów następujące zawiadomienie.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zarządził zwołanie Sejmu i Senatu na sesję nadzwyczajną z dniem 1 września br. Zawiadamiając o powyższym, wzywamy panów posłów i senatorów, aby stawili się niezwłocznie w gmachu Sejmu i Senatu, gdzie będzie doręczone im zawiadomienie o porządku dziennym i terminie posiedzenia. Zarządzenia o umożliwieniu przejazdów do Warszawy zostały wydane.

Obowiązek oddania broni palnej

Warszawa, 1. 9. PAT. Komisariat rządu wydał zarządzenie o złożeniu broni posiadanej w celach osobistych. W ciągu 24 godzin, począwszy od godz. 8 dnia 2 września 1939 r. wszelka broń palna i biała posiadana w celach osobistych i wszelkie materiały wybuchowe w związku z tą bronią palną posiadane winny być oddane we własnym komisariacie policji państwowej według miejsca zamieszkania. Równocześnie winno być oddane pozwolenie na broń.

Nie podlegają temu zarządzeniu osoby, które posiadają broń palną, lub białą na podstawie przepisów prawa bez obowiązku posiadania pozwolenia na broń władz administracyjnych, to jest osoby wchodzące w skład sił zbrojnych Państwa, Policja Państwowa, straż kolejowa, straż więzienna itp.

Osoby używające broni palnej w celach sportowych w dozwolonych przez władze strzelnicach, przeważnie państw obcych, oraz osoby posiadające broń w celach muzealnych, naukowych i pamiątkowych.

Równocześnie tracą czasowo ważność pozwolenia, wydane przez powiatowe władze administracji ogólnej na nabywanie, posiadanie i noszenie broni w celach osobistych. W czasie trwania stanu wyjątkowego prawo posiadania i noszenia broni w celach osobistych przysługuje tylko tym osobom, którym powiatowe władze administracji ogólnej wydadzą po wprowadzeniu tego stanu nowe pozwolenia na posiadanie i noszenie broni oznaczone napisem: ważne w okresie stanu wyjątkowego.

Za przekroczenie powyższego wykroczenia grozi kara aresztu do trzech miesięcy i grzywna do 3000 zł.

Roosevelt w kontakcie z Hullem i Wellesem

Waszyngton, 1. 9. PAT. Prezydent Roosevelt po otrzymaniu wiadomości o zaatakowaniu Polski przez Niemcy zatelefonował do sekretarza stanu Cordell Hulla i podsekretarza stanu Summer Wellesa. Wkrótce potem Hull i Welles udali się do departamentu stanu, gdzie odbyła się konferencja, w której wzięli udział wyżsi funkcjonariusze departamentu stanu. Podczas konferencji tej Hull wielokrotnie telefonował do ambasadorów Stanów w Paryżu i w Londynie. Pierwszą decyzją prezydenta było wystosowanie apelu w sprawie niebombardowania ludności cywilnej.

Nie wiadomo jeszcze, kiedy prezydent postanowi zwołać kongres.

Paryż 1. 9. PAT. Havas donosi z Berlina: Ambasada R. P. w Berlinie komunikuje:

„O godz. 12.30 ambasador Lipski i wszyscy jego współpracownicy znajdowali się w Berlinie.

Apel Roosevelta

Waszyngton 1. 9. (R) Prezydent Roosevelt zwrócił się telegraficznie o godz. 4.30 (czas miejscowy) do Francji, Wielkiej Brytanii, Włoch, Niemiec i Polski z wezwaniem, aby ludność cywilna nie podlegała bombardowaniu. Prezydent Roosevelt prosił o niezwłoczną odpowiedź.

DUCH JEGO NIESMIERTELNY CZUWA NAD POLSKĄ!

Z WIARĄ W ZWYCIĘSTWO!

KRAKÓW, 2 września.

Brunatny dyktator nie wytrzymał wojny nerwów, narzuconej przez samego siebie całemu światu. Chciał cały cywilizowany świat wyprowadzić z równowagi, a tymczasem sam wpadł w stan ostrego szału. Bo tylko szaleństwem można nazwać próbę targnięcia się na wojnę z całym światem. W tym ustaleniu rzeczy nie ma niczego przesadnego. Zarówno z wczorajszej proklamacji kanclerza Hitlera w Reichstagu, jak i z oficjalnego komunikatu, stwierdzającego zupełną neutralność Włoch w konflikcie europejskim — wynika, że Niemcy rozpoczynają wojnę całkowicie osamotnione i tak ją z całą pewnością w szybkim czasie doszczętnie przegrają.

Działania wojenne podjęte zostały przez Trzecią Rzeszę na rozkaz Hitlera w sposób tak barbarzyński, że zapewne Atylla, wódz dzikich Hunnów przewraca się w grobie z zazdrości, że w swych odrażających formach prowadzenia wojny został prześcignięty. Z szeregu punktów granicznych ruszyły bombowce niemieckie na terytorium polskie i rozpoczęły swą robotę. Nie spodziewała się jej spokojna ludność polska, której jedynym pragnieniem jest pokój i twórcza praca, nie spodziewali się jej zapewne dyplomaci Polski i całego świata, którzy jeszcze kilka godzin przed nalotem bombowców niemieckich na Rzeczpospolitę, z wytężonym wysiłkiem pracowali nad wiązaniem nici pokoju tak brutalnie przez Hitlera rozdzieranych. Wojna stała się faktem. Zostaliśmy wciągnięci w jej tryby.

Ale Hitler mógł wiedzieć tylko o tym, kiedy i w jakich warunkach wojnę rozpoczyna. Szalony dyktator ogłupionych Niemiec nie może wiedzieć, kiedy i w jakich warunkach wojna się skończy, bo te sprawy już nie przez niego będą rozstrzygane. Za zbrodniczy kaprys jednego człowieka, który dla własnych, prywatnych ambicyj, w dążeniu do wielkości nie waha się przed zanurzeniem ludzkości w krwawą kąpiel — odpowie przede wszystkim on sam. Straszliwa i nieubłagana jest Nemezis dziejowa, potężna i mściwa jest pamięć o tysiącach bestialsko zamordowanych w obozach koncentracyjnych, o wyrafinowanych okrucieństwach zwierząt w ludzkiej brunatnej skórze, o milionach ciemiężonych i męczonych, o łzach dzieci, matek, żon, wdów i sierót, o pohańbionej ludzkości i podeptanych prawach polskich i narodowych. Ból ten, wezbrany w oceany, musi pęknąć i zalać jego sprawców.

Pierwsze godziny bezprzykładnej w dziejach świata napaści nałożyły na nasze Państwo zaszczytny obowiązek powstrzymania zalewu barbarzyństwa. Uczyniliśmy to ze spokojem ale i stanowczością, z niezłomną wolą obrony każdego cala polskiej ziemi, ale i z głęboko ugruntowanym przekonaniem, że świt zwycięstwa nad ponurymi mrokami jest już niedaleki i Polska, a wraz z nią cały świat będzie raz na zawsze uwolniony od bestialskiego drapieżnika.

Z entuzjazmem przyjmują obywatele do wiadomości zarządzenia władz. Są one podyktowane koniecznościami chwili i służą sprawie dobrej i sprawiedliwej. Czy z równym entuzjazmem przyjmuje ludność po zachodniej stronie kordonu granicznego dyktaty szaleńca i jego kliki, dyktaty, zmierzające do wojny napastniczej, której żaden normalnie myślący i czujący po ludzku człowiek nie może chcieć — pozwalamy sobie wątpić. Wiadomości, które z Niemiec nadchodzą, zdają się świadczyć raczej o nastrojach otrzeźwienia wśród społeczeństwa niemieckiego. Naród niemiecki ma bowiem teraz wyjątkową okazję do przekonania się, że jedynym dążeniem Adolfa Hitlera, od czasu, gdy rzucił pędzel malarski, jest wojna napastnicza choćby z całym światem, gdyby ten w obronie wolności ludzi i narodów zechciał nałożyć kajdany bezpieczeństwa dyktatorowi niemieckiemu.

Rozwaga i poczucie odpowiedzialności wracają także uczestnikom osi. Włosi, sprzymierzeni z Niemcami paktem wzajemnej pomocy, ogłosili wczoraj wieczorem oficjalny komunikat o swej neutralności; snać w porę spostrzegli się, jak niebezpieczenie jest wiązać się z szaleństwem wojennym Hitlera. Wiadomości z Japonii i Hiszpanii również nie brzmią dla Niemiec optymistycznie. Natomiast wręcz przygnębiająco muszą na nich oddziaływać meldunki ze wszystkich, dosłownie wszystkich krajów świata. Wielka Brytania ogłosiła proklamację, równającą się ultimatum do Niemiec. W ślad za tą proklamacją, jeżeli Hitler nie opamięta się i nie wycofa swych wojsk z terytorium Polski, przemówi napewno cała potęga oręża brytyjskiego i francuskiego na lądzie, morzu i powietrzu. Wszystkie państwa sąsiadujące z Niemcami i znajdują się w stanie ostrego pogotowia wojennego Lada iskra, i siły wojenne tych państw spadną obuchem swym na Niemcy. Optymistycznie dla nas brzmią również depesze z Waszyngtonu. Zdaje się, że nie popełnimy przesady, jeżeli powiemy, że przystąpienie Stanów Zjednoczonych do ofensywy zbrojnej przeciw Niemcom jest tylko kwestią czasu. Oby zwłoka w tej decyzji nie przeciągnęła się zbyt długo!

Hitler nie ma ani jednej szansy wygrania wojny, którą Polsce narzucił. My zaś mamy wszystkie. Być może, że zwycięstwo to przyjdzie nam okupić dużymi i krwawymi ofiarami. Ale jest ono pewne. Zostało nam ono podyktowane przez Boga, historię i ludzkość, przez pamięć bohaterskich królów i wodzów polskich, przez koło dziejów w które Hitler zamierza wpleść łamany krzyż swastyki z rozpiętym na nim umęczonym człowiekiem wolnym.

W Waszyngtonie dojrzewa decyzja!

Waszyngton, 1. 9. PAT. Przewodniczący komisji do spraw zagranicznych izby reprezentantów Goldloom przyjęty był w Białym Domu przez prezydenta Roosevelta. Po audiencji Goldloom oświadczył prasie, że przed kilku dniami odbył rozmowę z przedstawicielami demokratów, którzy głosowali przeciw rewizji ustawy o neutralności w czasie ostatniej sesji kongresu i że odpowiedzi otrzymane od większości tych reprezentantów wskazywały, że obecnie są oni za przeprowadzeniem rewizji ustawy zgodnie z żądaniem przedstawicieli rządu.

Waszyngton, 1. 9. PAT. Minister wojny Woodring i podsekretarz stanu w tym ministerstwie Jonhson oraz szef sztabu generalnego generał Marshall przeprowadził dziś rozmowę z prezydentem Rooseveltem.

Reakcja neutralnych

Sztokholm, 1. 9. PAT. Wiadomość o napadzie Niemiec na Polskę nadeszła do Szwecji około godziny 10-tej, wywołując tu wielkie wrażenie. Zgromadzone przed redakcjami tłumy głośno wyrażają oburzenie z powodu bombardowania lotniczego otwartych miast polskich.

Sztokholm, 1. 9. PAT. Rada Ministrów poczyniła szereg zarządzeń obronnych. Kilka roczników poborowych zostanie powołanych do szeregów. Parlament zostanie zwołany na sesję nadzwyczajną prawdopodobnie w końcu przyszłego tygodnia.

Deklaracja neutralności grupy Oslo

Sztokholm, 1. 9. PAT. Rządy państw skandynawskich ogłosiły dziś jednocześnie deklaracje, proklamujące ich absolutną neutralność w wojnie, która wybuchła. Postanowienia o neutralności wyliczone w deklaracji uczynionej 7. 5. 1938 r. przez Danię, Finlandię, Irlandię, Norwegię i Szwecję wchodzą w życie.

Kara śmierci w Rzeszy — za słuchanie radia

Berlin, 1. 9. PAT. Oficjalnie ogłoszono wprowadzenie kary ciężkich robót a nawet kary śmierci za słuchanie przez obywateli Rzeszy audycji radiostacji zagranicznych. Drakońskie zarządzenie rządu Rzeszy ma na celu wytępienie wśród swych obywateli słuchania objektywnych audycyj zagranicznych, które były jedynym rzetelnym informatorem obywateli pozbawionych całkowicie wiadomości prawdziwych, nieprzepuszczonych przez filtr urzędu propagandy. Audycje radiostacyj zagranicznych są wśród Niemców ogromnie popularne.

Zakaz eksportu broni będzie zniesiony

Waszyngton, 1. 9. PAT. Przewodniczący komisji spraw zagranicznych Izby Reprezentantów Soldbloom odwiedził sekretarza stanu Hulla. Po odbyciu rozmowy Soldbloom oświadczył prasie, że jeśli kongres zostanie zwołany na sesję nadzwyczajną, przypuszcza, że ustawa o neutralności zostanie zmieniona w ten sposób, że obowiązująca klauzula o zakazie wywozu broni i amunicji zostanie zniesiona.

Mobilizacja rezerw policji w Anglii

Londyn, 1. 9. PAT. Lord prywatnej pieczęci zarządził mobilizację rezerw policji.

Ameryka potępia

Nowy Jork, 1. 9. PAT. Cała prasa potępia z oburzeniem agresję Niemiec przeciwko Polsce.

„New York World" stwierdza, iż niema żadnej wątpliwości co do tego, kto ponosi odpowiedzialność za wojnę. „Sun" przepowiada upadek Hitlera i całego ustroju narodowo-socjalistycznego, który nie da pogodzić się z pokojem.

„New Jork Post" opowiada się zdecydowanie za niezwłocznym otwarciem Stanów Zjednoczonych dla eksportu po rewizji ustawy o neutralności.

—oo—

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

W dniach przełomu i największego napięcia nerwów życie gospodarcze dobrze zdało egzamin

(Od naszego specjalnego sprawozdawcy gospodarczego).

WARSZAWA, 1 września.

Życie gospodarcze, jako całość, świetnie zdało egzamin w chwili przełomowej, którą obecnie przeżywamy.

Jest rzeczą oczywistą, że „parszywe owce“, które starają się wyzyskać sytuację w osobliwych chwilach, zawsze znajdują się wśród wszystkich odłamów społeczeństwa. Na szczęście jednak mamy pośród nas stosunkowo bardzo mało „parszywych owiec“, a życie gospodarcze w całokształcie, według opinii sfer kompetentnych, zdało egzamin celująco.

Normalny bieg życia w przemyśle i handlu

Istotnie, życie gospodarcze w Polsce płynie zupełnie normalnym korytem. Praca w fabrykach wszystkich rodzajów trwa nieprzerwanie, a w wielu gałęziach przemysłu odbywa się ona na 2, a nawet 3 zmiany.

Inwestycje są w dalszym ciągu dokonywane bez żadnej przerwy. Ruch budowlany trwa i wykańcza się obecnie w całym kraju cały szereg budowli, zarówno przeznaczonych dla użytku publicznego jak i dla celów mieszkaniowych.

Ruch w rozlicznych gałęziach handlu jest ostatnio b. duży i nie ogranicza się on tylko do produktów spożywczo-kolonialnych. Zakupywane są przez szerokie warstwy ludności również materiały włókiennicze, obuwie i inne artykuły.

Wiadomą jest rzeczą, że w okresach tego rodzaju, jaki obecnie przeżywamy, ludzie nie myślą przeważnie o czynieniu oszczędności, a żyją pod hasłem: carpe diem, zaopatrując się we wszelkie towary, które im mogą być potrzebne. Ceny jednak najrozmaitszych towarów nawet nie drgnęły.

Stąd duży ruch w handlu, pomimo, że jak stwierdzono z bardzo miarodajnej strony, nie zachodzi obawa wprowadzenia u nas kartek na żywność i inne artykuły pierwszej potrzeby, którymi Trzecia Rzesza już obdarowała swych „obywateli“.

Nawet eksport, pomimo tak bardzo niepewnych czasów i utrudnionej komunikacji, odbywa się w rozmiarach, niewiele odbiegających od dotychczasowych.

Dopiero na skutek apelu Związku izb przemysłowo-handlowych eksporterzy zaczynają stosować pewne środki ostrożności i wydać mają dyspozycje ładowania towaru po upewnieniu się, że towar dojdzie do miejsca swego przeznaczenia i ze wpłynie zań należność.

Całkowity spokój na odcinku finansowym

A finanse? Również na tym odcinku przejawiać się daje całkowity spokój. Banki pracują normalnie. Udzielają, jak zwykle, ludziom zasługującym na kredyt pożyczek. Kredyt pod lombard papierów wartościowych jest bardzo ułatwiony.

Jest rzeczą zupełnie zrozumiałą, że w czasach niespokojnych ludzie muszą się zaopatrzyć w gotówkę, ażeby, zgodnie zresztą z nawoływaniem miarodajnych władz, poczynić odpowiednie zapasy. Dlatego w pewnych dniach mogła być stosunkowo znaczna podaż papierów wartościowych, która wszakże nie doprowadzała do żadnej paniki.

W ostatnich dniach na rynku papierów procentowych tendencja była mocniejsza przy obrotach zwiększonych. Szczególnie mocna była tendencja na akcje metalurgiczne, elektryfikacyjne i chemiczne.

Zauważyć się też daje ciekawe zjawisko, że nawet ci, którzy potrzebują gotówkę wolą zlombardować papiery procentowe i płacić odsetki, niż sprzedać je.

Również nic daje się zauważyć zjawiska większego wycofywania wkładów, czy to z P. K. O., czy banków państwowych, czy wreszcie prywatnych.

Należy też zanotować, jako zjawisko b. dodatnie, że ustał zupełnie głód bilonowy wraz z wydaniem przez Bank Polski nowych banknotów w małych odcinkach, oraz nowych monet ze stali.

Przychylna opinia o przejściowych przepisach do statutu Banku Polskiego

W poważnych kołach finansowych dodatnio oceniany jest projekt przejściowych przepisów do statutu Banku.

Jak wyjaśniają sfery kompetentne w obecnej sytuacji dotychczasowe normy zakreślające granice działalności naszej instytucji emisyjnej są zbyt mało elastyczne, aby Bank mógł dostosować się w odpowiednim tempie do zapotrzebowania rynku pieniężnego i życia gospodarczego na kredyt. Działalność Banku Polskiego nie może być tu krępowana takimi postanowieniami, których zmiana wymagałaby zbyt długotrwałej procedury.

Projekt przepisów przejściowych upoważnia radę Banku Polskiego do podwyższenia i obniżenia kwot zakreślających ramy działalności emisyjnej i kredytowej Banku. Zmiany kontyngentów kredytowych, dotyczących kupna papierów procentowych, biletów skarbowych oraz pożyczek terminowych i otwartego kredytu, jak również kontyngentu emisyjnego będą się odbywały w takim samym trybie w jakim dotychczas — w myśl art. 52 statutu 9 odbywała się zmiana kontyngentów t. zw. emisji fiducjarnej. Potrzeba bowiem będzie w tym celu uchwała rady banku zatwierdzona przez ministra skarbu.

Przepisy przejściowe przewidują, że na czas do końca 1942 r. na radę Banku przechodzą kompetencje walnego zebrania. Stanowią one przeniesienie uprawnień walnego zebrania, którego zwołanie połączone jest z całym szeregiem skomplikowanych formalności, na radę, która w rzeczywistości jest emanacją walnego zebrania, pochodząc z jego wyboru. Podobnie jak i obecnie uchwały walnego zebrania, dotyczące statutu Banku Polskiego, będą wymagały zatwierdzenia przez władze ustawodawcze.

Również celem przeciwdziałania zagranicznym transakcjom spekulacyjnym na szkodę polskiej gospodarki dewizowej ogłoszone zostały ostatnio dwa rozporządzenia ministra skarbu o częściowej zmianie dotychczasowych przepisów dewizowych oraz w sprawie zakazu sprowadzania z zagranicy polskich pieniędzy papierowych a nadto dwa zarządzenia Komisji Dewizowej: w sprawie obrotu płatniczego z W. Miastem Gdańskiem oraz wywozu za granicę środków płatniczych.

Zakupy na potrzeby rezerwy zbożowej

Jeśli chodzi o rolnictwo, to roboty polne odbywają się zupełnie normalnie i tym tłomaczy się, że dowozy zbóż do miast nie są narazie zbyt duże, jednakowoż zupełnie wystarczające.

Koła rolnicze zwracają uwagę, że potrzebna nam jest pewna rezerwa i i rezerwa ta w ten czy inny sposób powstać musi, przy tym powinna ona mieć taką formę, aby w razie potrzeby mogła być szybko uruchomiona.

Istotnie w ostatnich dniach czynione są zakupy na potrzeby rezerwy zbożowej.

* * *

Należy wreszcie z naciskiem zaznaczyć, że we wszystkich poczynaniach, zmierzających do wzmożenia obronności naszego Państwa, żydowskie sfery gospodarcze biorą wydatny udział.

Do rejestracji fachowców zgłaszają się masowo żydowscy przemysłowcy i rzemieślnicy i to nawet tacy, którzy nie mają obowiązku rejestrować się.

Również do kopania rowów przeciwlotniczych zgłaszali się masowo, po za wolnymi zawodami, przemysłowcy, kupcy i rzemieślnicy żydowscy, przyczym wśród pierwszych ofiar przeznaczonych na zakup łopat i kilofów figuruje lekarz żydowski i prezes Centrali Związku Kupców (żydowskich) p. Abraham Gepner (po 500 zł.).

W ten sposób życie gospodarcze wogóle, a żydowskie sfery gospodarcze w szczególności, dobrze zdały egzamin w dniach przełomu i największego napięcia nerwów.

G. M.

Rozszerzone kompetencje Komitetu Przywozowego P. Z. H.

Ministerstwo przemysłu i handlu rozszerzyło uprawnienia udzielone w swoim czasie Komitetowi Przywozowemu Rady Handlu Zagranicznego do opiniowania i przedkładania bezpośrednio ministrowi skarbu podań o pozwolenie na zastosowanie zniżki celnej lub zwolnienia od cła.

Upoważnienia te rozszerzone zostały na następujące artykuły: jabłka świeże luzem i we wszelkiego rodzaju opakowaniach, morele świeże, brzoskwinie świeże, banany niedojrzałe w postaci zielonych gron, sprowadzone przez krajowe dojrzewalnie przez porty polskiego obszaru celnego.

Szwedzi największymi spożywcami kawy

W ciągu roku 1938 spożycie kawy w Szwecji osiągnęło 8,4 kg. na głowę ludności. Ilość ta nie została osiągnięta dotychczas przez żaden inny kraj. Drugie miejsce zajmuje Dania.

W roku 1937 roczne spożycie kawy w Szwecji wynosiło tylko 7,6 kg. na głowę ludności, a w latach 1856—1865 nie więcej, jak 1,7 kg.

Przeciętne spożycie herbaty w Szwecji wynosiło w roku 1938 0,08 kg na głowę ludności, osiągając najwyższą dotychczas notowaną cyfrę.

Spożycie tytoniu w Szwecji utrzymało się w roku 1938 mniej więcej na poziomie roku 1937 i wynosiło 1,4 kg. na głowę

Skandynawskie towarzystwa ubezpieczeniowe podwyższają stawkę od ryzyka wojennego

Szwedzkie towarzystwa asekuracyjne podniosły premie od ryzyka wojennego przy transporcie morskim do niemieckich portów bałtyckich o 1/8 do 1/4 proc., a do Gdańska o 3/8 do ½ proc.

Również inne towarzystwa skandynawskie podniosły premie. W Danii podwyższono stawki od ryzyka wojennego dla ładunków do portów bałtyckich niemieckich i polskich o 5/6 do ½ proc., a do niemieckich portów Morza Północnego 3 3 do ½ proc.

Jak chronić się przed gazami?

Przesadne obawy

„Gazeta Polska" drukuje następujący artykuł: Lęk przed używanymi w czasie wojny gazami bojowymi jest dziś koszmarem spędzającym wielu ludziom sen z powiek. Koszmar ten jednak w świetle cyfr z wojny światowej ulega znacznemu pomniejszeniu. Otóż we Francji podczas całej wojny światowej uległo zatruciu gazami bojowymi 190.000 osób, ale z tej liczby zmarło zaledwie 1,2 proc.; Anglików zatrutych było 180.000 osób, zmarło 3,3 proc.; z żołnierzy amerykańskich zatruciu uległo 70.000, zmarło 2 proc.; Niemcy podali liczbę zatrutych na 78.000 przy 2.9 proc. zmarłych. Jak podają inne źródła, śmiertelność na skutek zatrucia gazami w wojsku Stanów Zjednoczonych A. P. okazała się 12 razy mniejsza, niż od wszelkich innych środków walki. Mianowicie u zatrutych gazem wynosiła ona tylko 2 proc., podczas gdy u rażonych inną bronią — 24 proc. Jeżeli chodzi o takie kalectwa, jak utrata wzroku, to na 100 proc. ociemniałych wskutek działań wojennych, tylko 3,8 proc. przypada na zagazowanych. Poza tym, jak podaje wojskowa prasa amerykańska, nie zanotowano żadnego wypadku stałego kalectwa od gazów.

W świetle tych danych niebezpieczeństwo wojny gazowej nie przedstawia się tak groźnie, jak mówi o tym plotka kolportowana zresztą i podsycana przez wrogą nam propagandę.

Dezawuując straszak wojny gazowej, nie pragniemy jednak bynajmniej działać usypiająco twierdzeniem, iż „groźba gazowa" wogóle nie istnieje. Jest ona zupełnie realna, jedynie rozmiary jej nie będą tak wielkie, jak o tym powszechnie się mówi. Musimy również rozprawić się stanowczo ze szkodliwą plotką o jakichś nowych tajemniczych gazach, przed którymi nie chronią żadne środki zabezpieczające, o genialnych rzekomo wynalazkach uczonych niemieckich, które wywołać mogą w wojnie gazowej zupełny przewrót. Otóż jest to wierutnym kłamstwem. W sprawie tej zresztą wypowiedzieli się już na łamach prasy wojskowej pracujący w tej dziedzinie fachowcy. Jeden z nich, rzeczoznawca przy Lidze Narodów oświadczył, że wykrycie nowych gazów, silniejszych od dotychczasowych, jest b. mało prawdopodobne, ponieważ powojenne badania ok. 1.000 nowych związków chemicznych dały wynik ujemny. Wypowiedział się na ten temat również amerykański uczony, prof. Kibler. Według jego opinii wymaganiom stawianym gazom bojowym może sprostać tylko niewielka ilość tych gazów. Z niezliczonej ilości związków chemicznych tylko około 3.000 było poddane próbom w czasie wojny światowej. Z tej liczby zaledwie około 25 znalazło zastosowanie w wojnie, a tylko 5 czy 6 utrzymało się w użytku do końca wojny.

Bardzo dużo gazów poddano próbie już po wojnie. Wiele było pogłosek i zgłoszeń o wykryciu nowych, jednakże po gruntownym sprawdzeniu okazało się, że są one tylko wytworem wyobraźni. Żaden z nich nie nadawał się do celów wojennych, a gazy ogłaszane jako nowe, okazywały się już znanymi, bądź też badanymi uprzednio z wynikiem ujemnym. Prof. Kibler zaznacza wreszcie, że w razie wynalezienia nowego gazu konieczne są długie i kosztowne badania specjalistów, aby ustalić jego użyteczność dla celów wojskowych. Potrzeba również wielu lat, żeby wytworzyć właściwą metodę jego produkcji na dużą skalę; konieczne są długie próby, aby określić jego trwałość i możność napełniania nim pocisków. Sprawę tę komplikuje poza tym trudność wypróbowywania nowego środka walki na ludziach... w okresie pokoju. Wynikałoby więc, że w wypadku wojny, zamiast jakichś tajemniczych, grozę siejących gazów, używane będą już wypróbowane i stosowane, może jedynie nieco udoskonalone gazy bojowe.

Aby móc skutecznie zwalczać gazy bojowe, należy się przede wszystkim dokładnie z nimi zapoznać. Najprostszy podział gazów opiera się na ich oddziaływaniu na organizm. Podział ten ujmuje gazy bojowe w następujące cztery grupy:

Gazy bojowe duszące, jak chlor, fosgen, dwufosgen i chloropikryna; gazy trujące, jak kwas pruski i tlenek węgla; gazy drażniące, jak bromoaceton, bromek ksylilu, bromek benzylu, kamit, chloroacetofenon i adamsyt oraz gazy parzące, jak iperyt i luizyt. Bojowe środki chemiczne przedostają się zwykle do organizmu przez: drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe i przez skórę.

Znając już podział gazów i sposób, w jaki przedostają się do organizmu, należy z kolei zapoznać się z ratownictwem sanitarnym. Poglądowa choćby znajomość ratownictwa jest rzeczą niezwykle ważną, gdyż przy zatruciu gazami nie zawsze na miejscu znajdzie się fachowa pomoc lekarska, a od natychmiastowego ratunku zależy często zdrowie, a nawet i życie chorego.

Akcja ratownicza

Przystępując do akcji ratowniczej należy po pierwsze usunąć chorego z atmosfery gazu, zabezpieczyć go przed dalszym zatruwaniem się przez założenie mu maski przeciwgazowej lub położenie na twarz tamponu przesyconego 2—5 proc. roztworem sody oczyszczonej, a następnie przenieść do najbliższego punktu ratowniczo-sanitarnego. Zagazowanym nie można pozwalać przytem na jakikolwiek wysiłek fizyczny, a przy niskiej temperaturze należy chorego starannie okryć, aby nie dopuścić do obniżania się ciepłoty ciała, co może spowodować poważne komplikacje.

Przy zatruciu gazami duszącymi obserwujemy dwa okresy. Jeden to sinica zwykła, drugi — sinica szara albo blada. W okresie pierwszym można uratować 80 proc. chorych, w drugim natomiast, który następuje jeśli chory nie otrzyma szybkiej pomocy, tylko 20 proc. W pierwszym okresie, zanim chorym zaopiekuje się lekarz, stosujemy następujące środki ratownicze: chorego należy ciepło okryć, podać mu 10—15 kropli walerianowych na eterze do wewnątrz, do picia gorącą mocną herbatę lub czarną kawę, podawać tlen do oddychania.

W przypadku sinicy szarej chorego należy rozebrać i wygodnie ułożyć, ciepło okryć, przyłożyć mu do stóp butelkę z gorącą wodą, podać tlen do oddychania z aparatu tlenowego w ilości 5—8 litrów na minutę. Przy zatruciu gazami duszącymi nie wolno stosować sztucznego oddychania, podawać alkoholu i środków przeciwbólowych, ani dawać nic do wąchania jak amoniak i t. p. Do dzieci należy stosować te same zabiegi, co do dorosłych, podając im kawę i krople walerianowe w ilości tylu łyżeczek i kropel, ile dziecko ma lat. Przy zatruciu gazami łzawiącymi należy chorego usunąć z atmosfery zatrutej, umyć mu twarz i ręce ciepłą wodą, przemyć oczy roztworem 2 proc. sody oczyszczonej, a w razie zauważenia jakich ciemnych plam na oczach — skierować do lekarza.

Gazy drażniące

Gdy stwierdzimy, że chory zatruty został gazami drażniącymi (sternitami), należy choremu przemyć twarz, włosy i ręce 2 proc. roztworem sody oczyszczonej lub roztworem 1/4000 nadmanganianu potasu, do picia dać 2 proc. roztwór sody oczyszczonej lub Vichy, czarną kawę z kieliszkiem koniaku, na ból głowy aspirynę lub piramidon. Do ssania trzeba dać choremu pastylki mentolowe oraz stosować inhalację z 2 proc. roztworu sody oczyszczonej lub kilku kropel terpentyny albo olejku eukaliptusowego, wkroplonych na wrzącą wodę. Przy zatruciu tlenkiem węgla (czadem) należy stosować sztuczne oddychanie, podać tlen do oddychania, a gdy chory zacznie oddychać — okryć go ciepło, do stóp przyłożyć butelkę z ciepłą wodą; do picia można dać czarnej kawy. Konieczne są zastrzyki dla wzmocnienia działalności serca.

Kwas pruski

Podobnie sztuczne oddychanie stosuje się przy zatruciu kwasem pruskim. Następnie podaje się choremu tlen do oddychania, stosuje zimne okłady na kark, a całe ciało zagazowanego należy wytrzeć kawałkami sukna, poczem nacierać je suchą flanelą. Gdy chory zacznie oddychać, należy go ciepło okryć i ogrzać nogi butelką z gorącą wodą. Do picia dać czarną kawę z koniakiem. Pozostaje jeszcze chwilowy paraliż nóg, który po pewnym czasie zanika.

Gazy parzące

Przy zatruciu gazami parzącymi (iperytem i luizytem) objawy są spóźnione i występują czasem po upływie doby. W okresie utajenia objawów zatrucia należy chorego wykąpać w gorącej wodzie (najlepiej pod natryskiem) z kilkakrotnym namydleniem szarem mydłem. Miejsca, w których podejrzewamy poparzenia, trzeba zmyć 5 proc. roztworem annogenu. W drugim okresie zatrucia t. zw. okresie „rumienia" należy robić okłady pod ceratką z 2 proc. roztworu annogenu lub 30 proc. roztworu płynu Burowa. Okłady te zmieniać co 2 godziny. W trzecim okresie (pęcherzyków i bąbli) — największe bąble podciąć u podstawy wyjałowionemi nożyczkami, a płyn lekko wycisnąć. Robić te same okłady z roztworu annogenu. Swędzenie skóry łagodzimy wcierając 2 proc. roztwór mentolu w spirytusie lub posypując 2 procentowym pudrem mentolowym. Przy rozległych oparzeniach skóry stosuje się kąpiele w gorącej wodzie (35 st. C.), trwające 1—2 doby; do wody dodaje się na 100 l. 1 kg. krochmalu i pół kg. sody oczyszczonej. Podczas kąpieli należy zwracać uwagę na stan serca. Nos, usta i gardło przepłukuje się 2 proc. roztworem sody oczyszczonej lub 0.5 proc. roztworem annogenu. Stosujemy również inhalacje z 2% roztworu sody oczyszczonej z dodaniem kilku kropel terpentyny lub olejku eukaliptusowego. Do picia dajemy wody alkaliczne w rodzaju Vichy. Oczy przemywamy 2 procentowym roztworem sody oczyszczonej lub 0,25 roztworem annogenu. Aby zapobiec zasklepieniu się powiek, można wkroplić do oczu kilka kropel oleju parafinowego.

Wszystkie te zabiegi są jedynie pierwszą pomocą. Dalsze leczenie należy do lekarza, którego w wypadkach zagazowania należy jaknajszybciej wezwać.

Sprzedaż cukru

Od ubiegłego czwartku rozdzielił Bank Cukrownictwa przez swą składnicę w Krakowie tut. kupcom około 50 wagonów cukru, wobec czego ludność miasta, a szczególnie warstwy zamożniejsze są niezawodnie w cukier zaopatrzone. Aby umożliwić częściowe zakupy cukru uboższym mieszkańcom Zarząd miejski wzywa wszystkie sklepy, oraz spółdzielnie, aby konsumentom nie sprzedawały więcej cukru jak 5 kg. W wypadkach stwierdzenia sprzedaży ponad 5 kg. lub magazynowania cukru przez lokale sprzedaży, właściwe władze przystąpią do energicznego przeciwdziałania.

Zarządzenie to uważać należy za tymczasowe, gdyż bardzo wielkie ilości cukru dla Krakowa są w drodze.

—oo—

Niemcy zakupują maszyny węgierskie

Niemcy, którzy dotychczas sprowadzali z Węgier prawie wyłącznie tylko artykuły żywnościowe i surowce, zaczynają w ostatnich czasach importować stamtąd także maszyny. W tych dniach fabryki węgierskie produkujące maszyny i aparaty elektryczne otrzymały poważne zamówienia na dostawę tych artykułów do Rzeszy.

W najbliższym czasie również i inne działy przemysłu węgierskiego mają otrzymać większe zamówienia z Niemiec.

—oo—

Budowa rurociągu w Budapeszcie

Towarzystwo naftowe Węgiersko-Amerykańskie S. A. w Budapeszcie przygotowało plany budowy wielkiego rurociągu naftowego do Almasfüzitö i do portu handlowego Budapesztu w Csepel. W Almasfüzitö znajduje się rafineria Vacuum Oil Company a w Csepel Shell Oil. Koszt budowy rurociągu obliczany jest na 10 milionów pengö.

RADJO

Sobota, 2 września

KRAKÓW. 6.56 Pieśń poranna; 7 Muzyka; 7.40 Muzyka poranna w wyk. ork. dętej toruńskiego pułku piechoty pod dyr. M. Ptaszyńskiego; 8.10 Z mikrofonem przez Polskę: „Przez gorlickie podgórze" reportaż dźwiękowy w opr. St. Broniewskiego; 11.57 Sygnał czasu, hejnał; 12.03 Audycja południowa; 13 Muzyka z płyt; 13.40 Program na dziś, wiadomości bieżące i gospodarcze: 13.50 Muzyka z płyt; 14.45 „Jak to miło w lecie było" — aud. słowno-muzyczna dla dzieci w opr. Heleny Tymienieckiej; 15.15 Muzyka popularna w wyk. ork. rozgł. poznańskiej pod dyr. E. Raabego; 15.40 Otwarcie Targów: 16 Dziennik popołudniowy; 16.10 Pogadanka aktualna; 16.20 Utwory Feliksa Nowowiejskiego. Wykonawcy: chór męski „Hasło" pod dyr. Stan. Kwaśnika, Fel. Kurowiak-Filingerowa (mzsopr.), Feliks Nowowiejski (harmonium i materiał nutowy); 16.45 Kronika wydarzeń w technice; 17 Arie i pieśni w wyk. Piotra Kruszewskiego, akomp. A. Kluczniak; 17.30 Muzyka z płyt; 18 Nabożeństwo; 19 „Podróż do wnętrza materii" — powieść mówiona K. Jodko-Narkiewicza; 19.0 Rezerwa; 19.30 Audycja dla Polaków zagranicą: 1) Gawęda 2) Polskie szkolnictwo zagranicą" pog. wygł. G. Studziński; 20 „Melodie ziemi polskiej" audycja w opr. Z. Wierciaka w wyk. Gliszczyńskiej (sopr.), A. Książkiewicza (tenor) i kapeli ludowej. W programie: Wiązanka pieśni ludowych Polski północnej; 20.25 Pogadanka aktualna; 20.35 Lokalne wiadomości sportowe; 20.40 Dziennik wieczorny wiadomości meteorologiczne i sportowe, nasz program na jutro; 21 J. Strauss: „Fanny Elssler" operetka w radiofonizacji T. Sygietyńskiego. Wyk.: Barbara Kostrzewska, M. Demar-Mikuszewski i inni, oraz orkiestra P.R. pod dyr. Cz. Lewickiego; 23—23.05 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. komunikat met.

WARSZAWA. 6.30 Pieśń poranna, gimnastyka; 17 Muzyka taneczna; 20.25 Audycja dla wsi; 23.05 Wiadom. w jęz. włoskim i angielskim; 23.20 Muzyka taneczna.

KATOWICE. 5 Płyty; 17 p. Warszawa; 20.25 Pogad. aktualna; 20.35—23.05 p. Kraków.

LWÓW. 6.56 p. Kraków; 14.35 Wiadom. gospod. i informacje; 17 Wiadom. bież. z miasta i prowincji; 17.10 Płyty; 2025 Rozmowa ze słuchaczami; 20.35—23.05 p. Kraków.

ŁÓDŹ. 6.56 p. Kraków; 14.40 Wiadom. gospod.; 17 Rezerwa; 17.30 Transmisja z życia; 20.25 Felieton; 20.35—23.05 p. Kraków.

STACJE ZAGRANICZNE

18 LONDYN REG.: Koncert popularny. RYGA: Pieśni łotewskie. POSTE PARISIEN: 18.45 Kabaret.

19 RYGA: Muzyka operetkowa. RADIO ROMANIA: 19.15 Muzyka salonowa. LAHTI: 19.45 Koncert symfoniczny.

20 DROITWICH: Kabaret. LONDYN REG.: Koncert symf. PARIS PTT.: „Polska dzisiejsza" — odczyt o Warszawie i Krakowie. STRASBURG: 20.30 Koncert symf. pośw. Czajkowskiemu. LUKSEMBURG: 20.45 Koncert symfoniczny.

21 LUBLANA: Wesoły wieczór. SZTOKHOLM: 21.10 Kabaret. KOPENHAGA: 21.15 Muzyka tan. i piosenki.

22 SOFIA: Muzyka lekka. BRUKSELA FLM.: 22.20 Muzyka rozrywkowa.

23 DROITWICH: Muzyka taneczna. POSTE PARISIEN: Kabaret.

Stan wyjątkowy na obszarze całego Państwa

Warszawa, 1. 9. PAT. Ogłoszone zostało dziś w południe w Dzienniku Ustaw zarządzenie rady ministrów o stanie wyjątkowym. W godzinach popołudniowych ogłoszone zostało zarządzenie Prezydenta Rzplitej, wprowadzające stan wojenny na obszarze całego państwa.

* * *

Obwieszczenie o zarządzeniu stanu wojennego zostało rozplakatowane w całym mieście (zob. str. 1. — Red.).

Zaniechać rozmów telefonicznych podczas alarmów!

Warszawa, 1. 9. PAT. Celem usprawnienia obrony OPL i OPL gaz wzywa się obywateli w całym kraju do zaniechania podczas alarmów OPL i w 20 minut po alarmie używania telefonów do rozmów prywatnych na sieciach miejscowych.

FRASZKI AKTUALNE.

* * *

Po nocach śni się panu świat,
Kolonie, węgiel, zboże.
Rumuńska nafta. Helium. Rad.
I Bałtyk. I Pomorze.

Budujesz osie. Jedna oś
Zanika już miarowo,
Więc na złość drugą tworzysz oś,
Z nawyku ersatzową.

Zastanów się. A dojdziesz do
Wręcz niezwykłego wniosku,
że twych posunięć tysiąc sto
Nonsensem jest poprostu.

że niepotrzebny jest twój trud,
Zbrojenia i brotkarty,
Morderstwa, bomby, smród i głód,
Obozy, Dachau, warty.

Marzeniem twoim: zdobyć świat!
Więc poco tyle ruchu?
Przychylić świat ci każdy rad,
Lecz... tamten świat, mój zuchu!

M. SP.

Polska uszanuje neutralność Litwy

Warszawa, 1. 9. PAT. Polska Agencja Telegraficzna komunikuje urzędowo, iż poseł R. P. w Kownie otrzymał polecenie od Rządu Polskiego złożenia rządowi litewskiemu oświadczenia, że Polska uszanuje neutralność Litwy.

DORIS LESLIE

AROMAT

Autoryzowany przekład Stelli Landy-Feldhornowej

185)

— Powinno się zakazać burzenia tych wspaniałych, starych domów. Prawda, Mrs. Roscoe?

— Trzeba burzyć stare, aby budować nowe, — odparła Katarzyna spokojnie.

— Ale nie po to, aby na miejscu piękna rosła brzydota! Gdyby ten dom był moją własnością, starałabym się o jego konserwację. Krzyś opowiadał mi, co pani zdziałała w tym sklepie w latach siedmdziesiątych. To było wspaniałe dzieło...

Pewność siebie odziedziczyła po babce. I skłonność do nieumiarkowanych superlatyw. Ani śladu tępej obojętności Karola — żywy umysł Marii i — czyjś jeszcze... Jakieś nieuchwytne, ledwie przeczute podobieństwo tliło jak błędny ognik...

— Musimy już odejść, — przerwał Krzyś.

— Bardzo się cieszę, że poznałam panią, Mrs. Roscoe.

Opięta rękawiczką dłoń dziewczyny ujęła jej palce. Znów to powłóczyste spojrzenie spod przymkniętych powiek; uśmiech na wargach zbyt czerwonych, zbyt pełnych.

Katarzyna zwróciła się do szofera:

— Nie wysiądę. Wracaj do domu!

— Twoja babka podoba mi się, — oświadczyła Gay. — W każdym calu kobieta z ery wiktoriańskiej; nawet w marzeniach sennych.

— Zapewne, nigdy nie słyszała o Freudzie. — Krzyś wyminął z wykwintną lecz zgrabną niedbałością auto ciężarowe, które zatarasowało drogę.

— I ty nie słyszałbyś o nim, gdyby nie ja, — odparła. — Dokąd jedziesz?

— Dokąd sobie życzysz?

— Do jakiegoś spokojnego lokalu. Chciałabym powiedzieć ci coś.

— Co! — zerknął ku niej. — Coś ważnego?

Jej blade policzki zaróżowiły się.

— Coś możliwie najgorszego, — mówiła, patrząc sztywno przed siebie. — Wpadłam.

Syknął, zaskoczony jej słowami. Nie brał dotąd w rachubę tej możliwości. Miła przygoda miłosna zmieniła się nagle w groźną klęskę. Był oszołomiony.

— Czy... czy jesteś pewna? — wyjąkał.

— W przeciwnym razie nie mówiłabym.

Raz jeszcze spojrzał na nią. Jej wargi drżały; zwilżała je końcem języka. Ogarnęło go współczucie i rozrzewnienie. Oderwał rękę od kierownicy i położył na jej kolanie.

— Kochane biedactwo!... tak mi cię żal! Ale nie martw się! Naprawimy wszystko. Pobierzemy się.

— Cicho bądź! — Odwróciła się do niego z wściekłością. — To niczego nie naprawi! Chcę wyjść raz wreszcie z tego wstrętnego auta. Nie mogę tu rozmawiać z tobą.

Nie odezwał się więcej, skierował samochód ku zachodnim dzielnicom, w kierunku Pall Mall. Wreszcie powiedział:

— W takim razie zajedziemy do mojego klubu. Tam panuje idealny spokój.

Byli jedynymi gośćmi w zacisznym, obwieszonym draperiami saloniku, do którego wstęp miały kobiety. Gay podeszła do kanapy umieszczonej w zagłębieniu okna i usiadła. Zdejmowała rękawiczki z miną nadąsaną, nie podnosząc oczu.

Krzyś usiadł obok pogrążony w zupełnej bezradności. Biedna dziewczyna! Nawarzył jej też piwa, nawarzył. Trzeba będzie wybrnąć z sytuacji. I to szybko. Wyrzuty sumienia i współczucie zmieniły się nagle w jakiś wesoły nastrój. Ujął jej rękę i szepnął:

— Muszę ci się przyznać, że cieszę się z tego.

Wyrwała mu rękę i spojrzała na niego, gniewnie.

(D. c. n.)

OŚ PĘKŁA!

WŁOCHY OGŁOSIŁY NEUTRALNOŚĆ!

Rzym, 1. 9. PAT. Włoska rada ministrów zebrana pod przewodnictwem Mussoliniego uchwaliła neutralność Włoch. Oficjalny komunikat wydany po radzie ministrów wyraża zgodę na wydane zarządzenia, które mają charakter zapobiegawczy. Rada ministrów -- brzmi komunikat -- oznajmia narodowi włoskiemu, że Włochy nie powezmą żadnej inicjatywy operacyj wojskowych.

* * *

Rzym, 1. 9. PAT. Komunikat rady ministrów o zachowaniu neutralności Włoch przyjęty został entuzjastycznie przez ludność, która od dawna wypowiadała się za trzymaniem się Włoch zdala od awanturniczej polityki Niemiec.

Francja i W. Brytania wypełnią do ostatka swe obowiązki wobec Polski

Oficjalna proklamacja rządu brytyjskiego

Londyn, 1. 9. PAT. Ogłoszono tu oficjalną deklarację brytyjską: Jeśli proklamacja kanclerza Hitlera wydana do narodu niemieckiego oznacza, jak to z niej widać, że Niemcy wypowiadają wojnę Polsce, to na podstawie kompetentnych źródeł należy stwierdzić, że Francja i W. Brytania

są niezłomnie zdecydowane honorować aż do ostatnich granic swe zobowiązania w stosunku do rządu polskiego.

Niemieckie expose ogłoszone w toku negocjacji ma oczywiście na celu wprowadzenie w błąd. 29 sierpnia Hitler poinformował ambasadora angielskiego, że następnego dnia oczekuje upełnomocnionego przedstawiciela Polski w Berlinie, który by mógł na podstawie pełnomocnictwa rokować o załatwienie sporu. Hitler nadmienił, że w międzyczasie ma nadzieję wypracowania propozycyj. M. in. oczekiwał on, że rząd polski podda się procedurze, jaką narzucono prezydentowi Czechosłowacji i że wysłany będzie do Berlina emisariusz, który przyjmie wszystkie warunki, których charakter był najzupełniej nieznany rządowi polskiemu.

Rząd polski oczywiście nie był skłonny znaleźć się w tak poniżającej sytuacji.

Nie jest w zwyczaju, nawet w wypadkach narzucania warunków pokojowych państwom zwyciężonym, by uniemożliwiono odnoszenie się po instrukcje do swego rządu.

W tak krótkim czasie niemożliwym jest skomentować deklaracje rządu niemieckiego, która wprowadza w błąd, natomiast stanowisko rządu brytyjskiego można zdefiniować w następujący sposób. Jeśli rząd niemiecki pragnął szczerze załatwienia sporu w drodze negocjacji, to nie zastosowałby procedury o charakterze ultimatum. Przeciwnie, rozpocząłby rokowania z rządem polskim zgodnie z procedurą normalną,

stosowaną przez rządy krajów cywilizowanych,

w celu ustalenia miejsca i daty otwarcia negocjacyj. Rząd brytyjski uważa, że rząd polski jest

całkowicie usprawiedliwiony odrzucając poddanie się traktowaniu, które rząd niemiecki chciał mu narzucić.

Co zaś dotyczy ogłoszonych obecnie warunków, które dotychczas nie były nigdy komunikowane rządowi polskiemu, rząd brytyjski może ze swej strony powiedzieć, że oczywiście warunki te winny były być przedstawione rządowi polskiemu, pozostawiając mu zdecydowanie czy są one sprzeczne z żywotnymi interesami Polski, interesami, które Niemcy w oświadczeniu pisemnym skierowanym do rządu brytyjskiego same stwierdziły, że będą respektować

„Jesteśmy zdecydowani położyć kres tym metodom!“

Historyczne oświadczenie prem. Chamberlaina w Izbie Gmin

Londyn, 1. 9. PAT. Przed szczelnie wypełnioną Izbą i galeriami dla publiczności Chamberlain, owacyjnie oklaskiwany, rozpoczął przemówienie od oświadczenia, że będzie ono krótkie.

Nadszedł czas czynu raczej niż przemówień — powiedział premier.

Chamberlain stwierdził następnie, iż odpowiedzialność za wojnę obciąża jednego człowieka, „kanclerza niemieckiego, który pogrążył świat w nieszczęście dla zadowolenia swej bezsensownej ambicji“

Propozycje, które Niemcy uważają za odrzucone — dodał premier — nigdy przez nie nie były zakomunikowane Polsce. Ambasador W. Brytanii zaproponował Ribbentropowi, aby przekazał je ambasadorowi Rzeczypospolitej Polskiej. Ribbentrop jak najbardziej gwałtownie oświadczył, iż nigdy nie zwróci się do ambasadora polskiego z zaproszeniem, by go odwiedził.

Premier zaznaczył, iż Ribbentrop odczytał propozycje niemieckie ambasadorowi brytyjskiemu sir Neville Hendersonowi bardzo szybko i w języku niemieckim, odmawiając mu dania odpisu tych propozycyj pod pretekstem, iż jest już zapóźno, zważywszy, iż żaden pełnomocnik Polski nie został wysłany. Dopiero przez radio niemieckie — dodał premier — rząd brytyjski po raz pierwszy zapoznał się z brzmieniem propozycyj niemieckich (okrzyki na ławach posłów).

Podkreślając jeszcze raz konieczność wykazania największej woli pokoju i ujawniając agresję niemiecką, premier oświadczył, iż sir Neville Henderson

uprzedził rząd berliński w formie ultimatywnej, że w razie gdyby zadawalające zapewnienia nie były dane, gwarantujące zaprzestanie wszelkiej akcji agresywnej i wycofanie wojsk niemieckich z Polski, rząd brytyjski wykona bez wahania swe zobowiązania. W razie odpowiedzi negatywnej ambasador zażąda swych paszportów

Chamberlain zapewnił, iż sytuacja wojskowa Anglii jest o wiele lepsza niż w roku 1914. W myśl nowej ustawy zostaną zmobilizowani wszyscy zdrowi mężczyźni od 18 do 41 lat.

Musimy kontynuować nasze dzieło — dodał premier —

z determinacją i doprowadzić je do końca z jasną świadomością, iż korzystamy z poparcia dominiów i mamy moralną aprobatę prawie całego świata.

Podkreśliwszy, iż „Mussolini uczynił wszystko co było w jego mocy“ — Chamberlain dodał: Nie mamy żadnego sporu z narodem niemieckim poza faktem, iż

pozwala się kierować rządowi narodowo-socjalistycznemu. Dopóki rząd ten będzie istniał i stosował metody z ostatnich dwóch lat nie będzie mogło być pokoju w Europie.

JESTEŚMY ZDECYDOWANI POŁOŻYĆ KRES TYM METODOM. Jeżeli będziemy mogli przywrócić zasady dobrej wiary — poświęcenia i ofiary znajdą swe całkowite usprawiedliwienie.

Po zakończeniu przemówienia premiera rozległy się długotrwałe oklaski i owacje.

Następnie zabrali głos: szef pozycji Labour Party Greenwood i przedstawiciel stronnictwa liberalnego Archibald Sinclair. Izba Gmin przyjęła uchwałę, której tekst nie jest jeszcze znany, po czym przystąpiono do dyskusji nad licznymi projektami ustawy.

Posiedzenie Rady Ministrów

Warszawa, 1. 9. PAT. W dniu 1 września br. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów gen. Sławoja Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów, na którym uchwalono przedstawić P. Prezydentowi Rzeczypospolitej do podpisu szereg projektów dekretów w sprawach związanych z sytuacją wojenną.

Chcą wojny -- będą ją mieli

Warszawa, 1. 9. PAT. Polska Agencja Telegraficzna ogłasza następujący komunikat urzędowy:

W dniu dzisiejszym wojska lądowe i lotnicze niemieckie dokonały agresji na Polskę na całej długości granicy polsko-niemieckiej. W swej mowie dzisiejszej kanclerz Hitler zapowiada dalszą wojnę. Naród polski tę wojnę przyjmuje w sposób zgodny ze swą wiekową tradycją.

Ambasador Lipski otrzymał rozkaz opuszczenia Berlina, również charge d'affaires niemiecki w Warszawie w imieniu swego rządu zażądał paszportów.

Sytuację należy uważać za całkowicie jasną.

Wspaniała postawa społeczeństwa na wybrzeżu

Puck, 1. 9. PAT. Postawa społeczeństwa na wybrzeżu i w ogóle na Kaszubach jest wspaniała. W obliczu doniosłych wydarzeń społeczeństwo wykazało pełną godności i spokoju postawę duchową, wspomagając w ten sposób czynności zarządzeń ogólnych. Dni pełne naprężenia mijają w zupełnym spokoju i na normalnej pracy. Każdy pragnie się w czymś przyczynić w ofiarności na rzecz Państwa. Wszystkie zarządzenia władz są wykonywane sprawnie i sumiennie.

Odezwa emigracji słowackiej w Polsce

Warszawa, 1. 9. PAT. Emigracja słowacka, przebywająca w Polsce wydała następującą odezwę:

Słowacka emigracja narodowa, przebywająca obecnie w Polsce, uważa w dzisiejszych czasach za swój obowiązek ogłosić polskiemu i międzynarodowemu społeczeństwu, że okupacja Słowacji przez wojska niemieckie dokonana została wbrew woli narodu słowackiego przez nielegalny rząd dr Józefa Tiso. Rząd ten doszedł do władzy przy pomocy aktów terrorystycznych i niemieckich band terrorystycznych, które nasłano z Niemiec na Słowację przeciwko członkom legalnego rządu słowackiego Karola Sidora. Dlatego też, decyzja rządu słowackiego z dnia 14 marca 1939 r. nie była swobodna. Nie ma w historii przykładu, aby rzeczywiście narodowy rząd wydał kraj w ręce obcej armii. Reżim dr Tiso będzie przed Bogiem i sumieniem narodu odpowiedzialny za swój haniebny czyn.

Słowacka emigracja narodowa dziękuje społeczeństwu polskiemu za to, że u niego i za jego pośrednictwem znajduje zrozumienie dla swoich dążeń narodowych dla wolności i niepodległości Słowaków i za to, że umożliwia jej walkę z pangermanizmem, który w swej agresywności okupował kraj najmniejszego narodu słowiańskiego. W tej chwili armia słowacka nie skapitulowała, lecz była zdradzona.

Wzywamy wszystkich Słowaków w kraju i zagranicą, aby niezwłocznie rozpoczęli walkę na rzecz oczyszczenia kraju od niemieckich intruzów.

Słowacka emigracja narodowa w Polsce oddaje wszystkie swoje siły do dyspozycji Armii Polskiej.

Warszawa, dnia 1 września 1939 r.

W imieniu emigracji słowackiej w Polsce:
(—) Józo M. Privadok — redaktor
(—) Anton J. Okal — nauczyciel
(—) Jan Polomsky — nauczyciel.

Opinia amerykańska zdecydowanie wrogo nastawiona w stosunku do agresji niemieckiej

Waszyngton, 1. 9. PAT. Ogólne wrażenie, jakie odnosi się z rozmów z przedstawicielami miarodajnych kół politycznych da się ująć krótko — prezydent Roosevelt nie uczyni żadnego dalszego kroku, zanim sytuacja nie rozwinie się. Utrzymuje się przekonanie, że niebawem zwołany zostanie Kongres dla załatwienia przedłożenia rządowego w sprawie zmiany ustawy o neutralności. Wypadki ostatnich 24-ch godzin wpłynęły na dalsze wzmocnienie głębokiego przekonania społeczeństwa amerykańskiego, zdecydowanie wrogo nastawionego w stosunku do agresji niemieckiej.

95 proc. opinii amerykańskiej po stronie Polski

Nowy Jork, 1. 9. PAT. Ankieta poważnej instytucji, badającej nastroje, panujące w Stanach Zjednoczonych — Institute of Public Opinion — w sprawie żądań Hitlera co do Gdańska i Pomorza, w obu wypadkach dała 90 proc. odpowiedzi na korzyść Polski. W Stanach Zachodnich oraz Środkowych procent ten sięga 95 proc.

Proklamacja Hitlera oparta na bezczelnych kłamstwach

Nowy Jork, 1. 9. PAT. Cała prasa, wychodząca na terenie Stanów Zjednoczonych zarówno w języku angielskim jak i polskim ogłasza na naczelnym miejscu orędzie Prezydenta Mościckiego.

„New York Times" w artykule wstępnym poddaje niezwykle surowej krytyce proklamację Hitlera, stwierdzając na podstawie analizy poszczególnych jej ustępów, że oparta ona jest wyłącznie na bezczelnych kłamstwach. Dziennik pisze, że nie ma wytłumaczenia dla zbrodniczego ataku Niemiec na Polskę, która zawsze była gotowa do rozsądnego porozumienia. Zbrodnia — pisze dziennik — której dopuścił się Hitler, ciężką winą zaciąży na obłąkańcu, którego zniszczy jego własne szaleństwo.

Król u premiera

Londyn, 1. 9. PAT. Król Jerzy opuścił o godz. 16.30 pałac Buckingham i udał się do siedziby premiera na Downing Street.

Rozmowy premiera Chamberlaina

Londyn, 1. 9. PAT. Premier Chamberlain przyjął podsekretarza stanu w Foreign Office Butlera i leadera Labour Party Greenwooda.

Wczesnym południem Chamberlain odbył narady z min. wojny Hore Belisha, z min. lotnictwa Kingley Woodem, lordem admiralicji Chatfieldem i szefem sztabu generalnego wicehrabią Gort.

Premier poza tym konferował z ministrem dominiów Thomas Inskipem oraz z kanclerzem hrabstwa Lancaster — Morrisonem.

Ambasada niemiecka pakuje manatki

Londyn, 1. 9. PAT. O godz. 16-tej bagaże personelu ambasady niemieckiej zostały złożone w hallu ambasady. Personel pośpiesznie szykuje się do odjazdu.

Ewakuacja Londynu w toku

Londyn, 1. 9. PAT. Rozpoczęta rano ewakuacja, przeprowadzana jest w spokoju i porządku.

Nowa Zelandia przygotowana

Wellington (Nowa Zelandia), 1. 9. PAT. Gubernator generalny zarządził stan alarmu w całym dominium. Pełniący obowiązki premiera Frazer oświadczył, że zarządzenia mają charakter prewentywny. Władze dominium wprowadziły już cenzurę, mobilizację sił morskich, kontrolę floty handlowej, kontrolę cen i kontrolę lotnictwa cywilnego.

Francja rozszerzy front pokoju

Paryż, 1. 9. PAT. Senacka komisja spraw zagranicznych, powzięła pod przewodnictwem senatora Beranger jednomyślnie następującą uchwałę: komisja postanawia udzielić rządowi poparcia w jego akcji, zmierzającej do skupienia wokół Francji i jej sprzymierzeńców wszystkich narodów mających poczucie sprawiedliwości. W chwili mobilizacji komisja pozdrawia ze wzruszeniem tych, którzy z takim zdecydowaniem i odwagą idą bronić ojczyzny i wolności narodów.

Socjaliści u Daladiera

Paryż, 1. 9. PAT. Leon Blum i Paul Faure przybyli dziś, jako delegaci grupy socjalistycznej do Daladier, z którym odbyli rozmowę.

Berlin w ciemnościach

Berlin, 1. 9. PAT. Prezydium policji w Berlinie zarządziło pogotowie przeciwlotnicze. Od zmierzchu w mieście będą gaszone światła.

Na froncie żywnościowym

Rzym, 1. 9. PAT. Od poniedziałku sprzedaż i spożywanie mięsa w restauracjach w środy i piątki zostało zakazne.

Londyn, 1. 9. PAT. Komitet żywnościowy obrony narodowej wydał rozporządzenie zakazujące zmiany cen aż do nowych zarządzeń.

Szwajcaria neutralna

Rzym, 1. 9. PAT. Poseł szwajcarski Paul Ruegger notyfikował rządowi faszystowskiemu, że Szwajcaria zachowa neutralność.

Zakaz lotów nad Holandią

Haga, 1. 9. PAT. Rozporządzeniem królowej wprowadzono od dzisiejszego wieczoru zakaz lotów samolotów prywatnych nad Holandią. Od tej chwili loty nad Holandią mogą dokonywać jedynie holenderskie samoloty wojskowe oraz samoloty Czerwonego Krzyża. Loty komunikacyjne międzynarodowe są utrzymane na niektórych liniach, lecz wyłącznie w dzień.

JAK BRZMI APEL ROOSEVELTA I ODPOWIEDZ RZĄDU POLSKIEGO

Warszawa, 1. 9. PAT. Prezydent Roosevelt zwrócił się do Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Włoch i Polski z następującym apelem:

Waszyngton, dnia 1 września 1939 r.

Brutalne bombardowanie z powietrza cywilnej ludności w niefortyfikowanych skupiskach podczas akcji wojennych, które szalały w najrozmaitszych częściach świata w ciągu ostatnich lat, powodując kalectwo i śmierć tysięcy bezbronnych mężczyzn, kobiet i dzieci, wstrząsnęły sercem wszystkich cywilnych mężczyzn i niewiast, oraz głęboko wzruszyły sumienie ludzkości. Jeżeli ta nieludzka barbarzyńska forma ma mieć zastosowanie podczas okresu tragicznych zmagań, których świat jest obecnie świadkiem, postradają życie setki tysięcy niewinnych istot ludzkich, które w niczym nie ponoszą odpowiedzialności i które w najmniejszym nawet stopniu nie biorą udziału w zmaganiach wojennych, które obecnie wybuchły.

Dlatego także zwracam się publicznie do wszystkich rządów, które mogą wziąć udział w akcji wojennej, z tym niecierpiącym zwłoki wezwaniem, aby wszystkie stwierdziły swe mocne postanowienie, że ich siły zbrojne w żadnym wypadku i w żadnych okolicznościach nie przedsięwezmą bombardowania z powietrza ludności cywilnej lub nieumocnionych miast, z tym zastrzeżeniem, że te same metody prowadzenia wojny sumiennie będą przestrzegane przez wszystkich wzajemnych przeciwników.

Proszę usilnie o natychmiastową odpowiedź.

(—) Franklin Roosevelt.

Na telegram prezydenta Roosevelta rząd polski odpowiedział, co następuje:

Rząd polski potwierdza z podziękowaniem telegram dotyczący bombardowania powietrznego ludności cywilnej i nieumocnionych ośrodków ludności podczas wojny.

Wyraża on całkowitą zgodę na wyłuszczone w niej zasady i uczucia, które są ich natchnieniem.

Pamiętne tych zasad najwyższe czynniki wojskowe w Polsce wydały rozkazy, aby wstrzymano się na wypadek wojny od bombardowania miast otwartych i podobnych działań, które były bezpośrednim niebezpieczeństwem dla ludności cywilnej.

Niestety Polska, której terytoria poczynając od dzisiejszego wczesnego ranka stały się celem niesprowokowanej agresji ze strony niemieckich sił zbrojnych, doświadczyły już kilkunastu ataków powietrznych. Poniesione straty w ludności cywilnej czynią wątpliwym czy strona przeciwna będzie szanowała zasady, o których Pan wspomina.

Zasady te, które są wynikiem naturalnych uczuć ludzkich, pozostają w sile w tym wypadku i w tym zrozumieniu, że będą one ściśle przestrzegane przez siłę przeciwną.

Doniosłe uchwały gospodarcze Rządu

Warszawa, 1. 9. (A) Odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, na którym zapadł szereg doniosłych uchwał natury gospodarczej.

W szczególności minister skarbu otrzymał upoważnienie do przedsięwzięcia operacji finansowych do wysokości 1 miliarda zł. Emisja biletów bankowych zostaje podwyższona do 350 milionów zł. Wprowadza się specjalną daninę dla płatników podatku przemysłowego i obrotowego. Podatek dochodowy ulega podwyższeniu mniej więcej o 20 procent.

Na okres 7 dni wypłata wkładów oszczędnościowych w bankach zostaje zawieszona — z wyjątkiem rachunków bieżących. Po upływie tego czasokresu siedmiodniowego wypłaty będą mogły być uskutecznione częściami po 1/10. Sumy do wysokości 500 zł. będą wypłacane natychmiast.

Wprowadza się zakaz przywozu i wywozu towarów, przyczym ustali się nową listę organizacji uprawnionych do importu i eksportu.

Wprowadza się wojenne związki branżowe.

Kronika krakowska

Wyjazd posła dr Schwarzbarta

Poseł dr Ignacy Schwarzbart wyjechał dziś do Warszawy na posiedzenie Sejmu.

Dyżury aptek

Dziś mają dyżur nocny apteki: Rynek Gł. 45, Łobzowska 8, Kościuszki 18, Dietla 36, Grzegórzecka 9, Kalwaryjska 27, Mogilska 16.

—oo—

— Z TEATRU MIEJSKIEGO IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś jak również jutro wieczorem po cenach zniżonych doskonała komedia A. de Benedetti'ego „Szkarłatne róże“, która cieszyła się na naszej scenie rekordowym powodzeniem. W sztuce opracowanej scenicznie przez reż. J. Karbowskiego biorą udział: J. Baronówna, K. Fabisiak i Z. Mrozowski. „Szkarłatne róże“ powtórzone będą w poniedziałek. Najbliższą premierą teatru będzie dramat M. Maeterlincka „Burmistrz Stylmondu“. Próby odbywają się codziennie pod kierunkiem reż. J. Karbowskiego.

REPERTUAR TEATRU SŁOWACKIEGO

Sobota, godz. 8 wiecz.: „Szkarłatne róże“.

—oo—

REPERTUAR KINOTEATRÓW

ADRIA: „Za winy niepopełnione“ (Bartówna, Stępowski, Pichelski i Bodo).
APOLLO: „Trzech Muszkieterów“ (Bracia Ritz).
ATLANTIC: „Przygody Tomka Saveyra“ (Tommy Kelly).
LOPP: „Blagier“ (Frank Morgan) i „Czterech na posterunku“.
PROMIEN: „Hotel du Nord“ (Annabela).
SCALA: „Dr Kildare“ (Lew Ayres, Lionel Barrymore).
SZTUKA: „Jedynaczka Wuja Sama“ (Shirley Temple).
STELLA: „Jaśnie pan szofer“.
ŚWIT: „Czarny księżyc“ (Jack Holt, Fay Wray)
UCIECHA: „Zeznanie szpiega“.
WANDA: „Lord Jeff“ i „Pan z wyższych sfer“. harfy ze złota. Symbole mocarstw i małych

Kto ma prawo przejazdu pociągami pasażerskimi?

Warszawa, 1. 9. PAT. Do przejazdu pociągami pasażerskimi wojennego rozkładu jazdy są uprawnieni:

a) podróżni pociągów rozwiązanych, na zasadzie posiadanych biletów na przejazd;

b) osoby wojskowe (także i powołani) oraz urzędnicy i pracownicy państwowi i kolejowi, jadący w sprawach służbowych;

c) pracownicy urzędów, zakładów i instytucyj samorządowych, jadący w sprawach służbowych;

d) inne osoby cywilne, podróżujące w sprawach wojskowych, publicznych lub nagłych prywatnych.

Pracownicy państwowi i kolejowi wymienieni pod b) powinni posiadać pisemne zaświadczenia, wystawione przez ich władze przełożone, osoby zaś wymienione pod c) i d) zaświadczenia, wystawione przez powiatowe władze administracji ogólnej. Zaświadczenia takie mogą upoważniać do jednorazowego przejazdu tam i z powrotem, lub też opiewać na pewien okres czasu nieprzekraczający jednak 1 miesiąca. Zaświadczenia nie zwalniają ich posiadaczy od wykupienia właściwych biletów na przejazd. Funkcjonariusze policji państwowej, jadący w sprawach służbowych posługują się służbową legitymacją, jako zaświadczeniem na prawo przejazdu. Ograniczenia powyższe nie dotyczą przejazdów pociągami podmiejskimi, ustalonymi w wojennym rozkładzie jazdy. Wszelkie zaświadczenia powinny być okazywane przy zakupywaniu biletów w kasie biletowej. Zaświadczenia na jednorazowy przejazd zaopatrywane przez kasę biletową stemplem stacyjnym (datownikiem) należy po ukończeniu podróży odbierać wraz z biletem. Stacje początkowe wyznaczają dla przejazdu cywilnych podróżnych w pociągach pasażerskich wojennego rozkładu jazdy wagony zaopatrzone tablicami „dla cywilnych“. Ilość tych wagonów powinna zasadniczo stanowić połowę składu pociągowego. Może ona być zmniejszana w przypadku większego zapotrzebowania miejsc dla osób wojskowych. Wstęp do tych wagonów podróżnym wojskowym, a do wagonów zaopatrzonych w tablicę „dla wojskowych“ podróżnym cywilnym jest wzbroniony.

Pocztę szyfrową inseratową należy wrzucać w ciągu całego dnia **tylko do skrzynki** wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem" a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

Wolne posady

ZDOLNEJ ekspedientki do sklepu cukierniczo-owocowego od zaraz poszukuje firma Hauben, Karmelicka 35. 5346g

Posad poszukują

UCZCIWY, sumienny, poszukuje jakiejkolwiek pracy półdniowej. Zgłoszenia: Adm. „Nowego Dziennika" pod „9697". 5337g

UWAGA! Przerabiam kapelusze według najnowszych fasonów po 1.40, nowe 4 zł. Augustiańska 8 m. 8. 5062g

UWAGA! W centrum żydowskim Augustiańska 8 m. 8 podnoszę oczka w pończochach na nowoczesnej maszynie, bardzo starannie po cenach przystępnych. 5000g

Kupno

HALLO! Telef. 168-21. Garderobę, bieliznę noszoną kupuję płacę najwyższe ceny. Goldbegr, Gazowa 11. 5073g

Sprzedaż

MATERACE, PODUSZKI WŁOSIENNE, łóżka polowe, otomany, tapczany, poduszki dla niemowląt, — oraz przyjmuję wszelkie roboty tapicerskie — ZAKŁAD TAPICERSKI BARDACHA, — Krakowska 44, telefon 174-83 5120k

TELEGRAM. Meble kuchenne nowoczesne, dziecinne — przedpokojowe, poleca najtaniej lakiernik M. Koppold Kraków, Sarego 5. 5122k

NA SEZON SZKOLNY poleca Ubranka, mundurki, płaszcze,, chałaty popelinowe przepisowe gimnazjalne, chłopięce i dziewczęce do lat 16 MODA DZIECIĘCA, Kraków, Rynek 17 w podworcu. Ceny niskie, własny wyrób. 5571k

KARALUCHY niszczy doszczętnie JOK — proszek oryginalny. — Drogeria SCHAPSENSOHNA, Kraków, Plac Nowy. 1416k

KILIMY artystyczne, dywany, narzuty naprawia, — czyści GRÜNEROWA — Kraków, Dunajewskiego 6. 5117k

SUKNIE wełniane, swetry poleca wytwórnia trykotaży Jasna 8/3. 5115k

GAŚNICE ręczne do gaszenia ognia, płyty i pask filcowe do uszczelnień, płyty celuidowe dostarcza S. Szajer, Kraków, Floriańska 5. 5656k

GONGI, głos olbrzymi — wraz z zainstalowaniem Zł 8.50. Myszkowski, Dietla 46. 5844g

MASZYNY do pisania walizkowe nowe od zł 250.— „MASZYNODOM", Kraków Zwierzyniecka 4. 5657k

ODCISKI usuwa niezawodnie „RIGO" 50 groszy. Drogeria SCHAPSENSOHNA, Kraków, Plac Nowy. 1967g

ŁÓŻKA POLOWE — ŻELAZNE zakupisz, naprawisz NAJTANIEJ tapicer — Węgłowa 3. 4715g

Nauka i wychowanie

ANGIELSKIEGO KARMEL KOLETEK TRZY 5041g

Do MATURY i LICEÓW przygotowują dyplomowane siły. Udziela się też lekcji specjalnych z MATEMATYKI, GEOMETRJI, WYKREŚLNEJ, NIEMIECKIEGO i ŁACINY. Lekcje zbiorowe lub pojedyncze. Zgłoszenia Kraków, Kordeckiego 9/10. 5287g

KURSY MODNIARSTWA koncesjonowane, obejmujące całokształt zawodowego wykształcenia modniarskiego. Wpisy, informacje Antonina NARTOWSKA, Kraków, MIKOŁAJSKA 13. 5109k

WPISY na koncess. KURSY HANDLOWE FEINBERGA Starowiślna 28, codziennie. Tamże prywatna nauka: księgowości, stenografii, maszynopisma, kaligrafii etcetera. 5607g

ANGIELSKIEGO sposobem KONWERSACYJNYM — Schächter, — Zyblikiewicza 11A m. 6. od 3—7. 5136g

FRANCUSKIEGO języka udziela paryżanka ul. Syrokomli 16 m. 10. 4494g

KOŁO Przyjaciół PRZEDSZKOLA przyjmuje dzieci w wieku przedszkolnym. — Zgłoszenia codziennie w publ. szkole powsz. Nr 15 im. Kl. Tańskiej ul. Miodowa l. 36a od godz. 10—12. 5295g

JEDN. ROCZNA SZKOŁA PRZYSPOSOBIENIA KUPIECKIEGO dla absolwentek szkół powszechnych. — JEDNOROCZNA SZKOŁA PRZYSPOSOBIENIA ADMINISTR. HANDLOWEGO dla absolwentek gimnazjum TRZECHLETNIA ŻEŃSKA UCZELNIA JĘZYKÓW OBCYCH I DOKSZTAŁCENIA HANDLOWEGO kształcą sekretarki, buchalterki, tłumaczki, korespondentki, — Kraków, św. Jana 3. 5218g

Zdrojowiska

ZAKOPANE. Obecnie prowadzimy pełnokomfortowy pensjonat „TYTAN". Zamojskiego. Wykwintna KUCHNIA RYTUALNA, telefon 19-49. BAJTNEROWIE. 4072k

RABKA. Pełnokomfortowy pensjonat „OPIEKA", I. I kategorii. Telefon 326. — Zarząd: Hochmannowie, — Strasserowa. 2903k

POKÓJ kawalerski komfort. ewent. telefon, Starowiślna 39/9. 5345g

POKÓJ umeblowany wynajmę inteligentnej osobie, zaraz. Drezner, Grzegórzecka 15/I. 5340g

POKÓJ obszerny umeblowany lub bez — ewent. pokój z kuchnią poszukiwany. Zgłoszenia pod „9723" Adm. „Nowego Dziennika". 5343g

PRYWATNE MĘSKIE MATEMAT.-FIZYCZNE

LICEUM

i męskie GIMNAZJUM

im. Ks. H. Kołłątaja

obydwa zakłady z pełnymi prawami szkół państwowych

w Krakowie, ul. Czapskich 5

przyjmują **WPISY** codziennie od godz. 9-tej do 13-tej

ZAKOPANE. Wesoło i dobrze spędzisz czas w znanym komfortowym pensjonacie „JURAND" ul. Chałubińskiego. Kuchnia rytualna. — Zarząd Rothów. 5315k

POKÓJ z użyciem kuchni do wynajęcia Sarego 23/5. 5342g

WSPÓLNY pokój dla panienek, ul. Dietla 111 m. 7.

Tow. „Ognisko Pracy", Kraków, Skawińska Boczna 7 zawiadamia, że przyjmuje

Wpisy do Gimnazjum Krawieckiego, do Gimnazjum Bieliźniarskiego, do Jednorocznej Szkoły Przysposobienia Krawiecko-Bieliźniarskiego, do Jednorocznej Szkoły Przysposobienia Dziewiarskiego (Trykotarskiego), i do Jednorocznej Szkoły Przysposobienia w Gospodarstwie rodzinnym I stopnia.

EGZAMIN WSTĘPNY do Gimnazjum krawieckiego i do Gimnazjum Bieliźniarskiego dnia 1 września b. r. Informacji udziela i wpisy przyjmuje Sekretariat w godz. od 11 do 13-tej. — Tel. 158-21. 5592k

Lokale

PIĘKNY pokój komfortowy do wynajęcia — ul. św. Gertrudy 23/6. 5329g

ODNAJMĘ pokój frontowy umeblowany, osobne wejście. Berka Joselowicza 19, m. 6. 5336g

PEŁNOKOMFORTOWY — pokój, doskonałe utrzymanie, Kraków, Wenecja 3/6 — naprzeciw „Sokoła".

INSERATÓW DROBNYCH nie przyjmuje się telefonicznie tylko wprost w Administracji i wyłącznie ZA GOTÓWKĘ

Pocztę szyfrową odbierać można tylko w ciągu 14 dni od daty ukazania się odnośnego inseratu.

Różne

WYTWÓRNIA peruk Zofii Singer - Weissowej przeniesiona na ulicę Krakowską 21 8892k

POGOTOWIE krawieckie — „Fenomen" czyści, prasuje, naprawia, cena reklamowa, Kraków, Stradom 11, Tel. 201-87. 5118k

SZNITY (sztance), noże maszynowe, wyrabiają, ostrzą FACHOWO zakłady Nożownicze Myszkowski, Kraków Dietla 46. 5621k

ZAPALNICZKI automatyczne, stemplowane, naprawia SPECJALISTA w firmie Myszkowski, Kraków, Dietua 46. 5623k

UBRANIOZMIAN zamienia noszoną garderobę męską na najmodniejsze materiały bielskie. KOZŁOWSKI — Kraków, Telefon 148-62. 5446k

ŚWIATOWEJ SŁAWY

HAYA PUDER

DLA NIEMOWLĄT I DZIECI

TYLKO W RÓŻOWYM OPAKOWANIU I OCHRONNYM ZNAKIEM WODNYM

„HAYA" mydło, oliwa i krem

DO NABYCIA W APTEKACH I DROGERJACH

Wyrób i skład:

Apteka S. HAYA Lwów, Kołłątaja 12

TKALNIA ARTYSTYCZNA Samodziały ubraniowe i meblowe. Grünerowa i Libanowa, Kraków, Dunajewskiego 6. 5116k

UNIEWAŻNIAM zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Jakub Folger ur. 11. VI. 1902 w Sieniawie — pow. Jarosław wydany przez P. K. U. Kraków, — świadectwo przynal. 5337g

UNIEWAŻNIAM zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Izrael Lipschitz ur. 4. IX. 1911 w Trzebini, — wydaną przez P. K. U. Wadowice. 5339g

GOLONKA Franciszek unieważnia zgubioną książeczkę wojskową ur. 1910 r. Grabno, pow. Brzesko-Słotwina, wydaną przez P. K. U. Bochnia. 5347g

UNIEWAŻNIAM zgubioną książkę wojskową na nazwisko Noa Fasler vel Schutz, urodzony 17/III 1902 wydaną przez P. K. U. w Gródku Jagiellońskim. 5838g

ZGUBIONO w niedzielę 27 bm. o godzinie 9-tej rano na dworcu w Krynicy pudło okrągłe zawierające książki, miesięczną kartę kolejową i t. d. na nazwisko Chani Springer, Oświęcim. Na pudle związane 2 laski z parasolką. Uprasza się łaskawego znalazcę o zwrot tegoż na powyższy adres. 5316k

USZCZELNIENIA przeciwgazowe do drzwi, okien, gazę (tampony) sprzedaje skład: Floriańska 24. 5841g

ARTYSTYCZNA tkalnia naprawia bez śladu wszelką uszkodzoną garderobę oraz różne tkaniny. Kraków — Grodzka 6. tel. 160-58. 5658k

UWAGA! KUPUJĘ STARE SKRZYPCE, altówki, wiolonczele. Mogą być połamane. Zgłoszenia: Krakowska 45, oficyny mieszkanie 23 godz. 2—5. 4469g

S. O. S. MŁODY uchodźca z Niemiec, chory, potrzebujący pielęgnacji w postaci odżywiania, prosi o pomoc. Kto litościwy pomoże. Zgłoszenia Adm. „Nowego Dziennika" pod „4250". 4498k

FARBA OLEJNA szarostalowa — przepisowa — do malowania parkanów — „FARBOBLASK" Kraków, Kalwaryjska 29. Tel. 149-79 4945g

HEBRAJSKIEGO i niemieckiego wyucza szybko i dokładnie rutynowany pedagog-hebraista z Niemiec — SCHÄCHTER, DIETLA 49, m. 21. 3101g

PRZYJMUJĘ do szycia, chodzę po domach, wykonuję wszelkie przeróbki, [illegible] Sebastiana 31, m. 9. II p. 4511g

TAPICER (uchodźca z Niemiec) doskonały pracownik szuka pracy. — Zgłoszenia Krakowska 14 Banaszek. 4749k

EMIGRANTKA z Niemiec znajomością języków niemieckiego, angielskiego i częściowo francuskiego chętnie zmieni posadę do dzieci. Referencje bardzo dobre. Pierwszeństwo posada z utrzymaniem bez mieszkania. Dziennika" pod „9515". 5269g

PRENUMERATA w Krakowie z odnoszeniem i bez odnoszenia oraz na prowincji
i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł 4.30 kwartalnie zł 12.90
Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł 7.50 kwartalnie zł 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. Strona w tekście i nadesłanem ma 3 łamy po 76 mm. Strona za tekstem ma 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów.

CENY w złotych: I strona 1.25. Tekst 1.00. Nadesłane 0.75. Za tekstem 0.25. Drobne od słowa 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 groszy. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł 5.—. Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe zł 10.— Podziękowania lekarskie do 25 mm zł 10.— Nekrologi (klepsydry) do 60 mm w I. łamie zł 20.— Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK" wychodzi codziennie, także w poniedz. i dni poświąt

Wydawca: Za spółkę Wyd. „Nowy Dziennik": Zygmunt Hochwald. — Redaktor: Dr. Mojżesz Kanfer.
Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7. — pod zarządem Maksymiliana Feldmana.